

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗
รายวิชาสังคมศึกษา ๓ (สาระเศรษฐศาสตร์)
รหัสวิชา ส ๓๒๑๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ การเงิน การสถาบันการเงินและการคลังรัฐบาล
เรื่อง การเงิน สถาบันการเงินและการคลังรัฐบาล
ผู้สอน นางสาวมณฑาทิพย์ ฉกรรจ์ศิลป์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕
เวลา ๑๒ ชั่วโมง

๑. สาระสำคัญ

เงิน เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนในระบบเศรษฐกิจ ปริมาณเงินที่หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจจะมีผลต่อระดับรายได้ ผลผลิต และการจ้างงาน สถาบันการเงินจึง เป็นแหล่งกลางในการระดมเงินจากผู้ที่มีเงินออม การให้กู้ยืมมีหน้าที่ลดความเสี่ยงและสร้างสภาพคล่อง และหลักประกันให้แก่ตราสารทางการเงิน และทุกระบบเศรษฐกิจรัฐบาลต้องกำหนดรายรับ รายจ่าย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจเพื่อทำหน้าที่เป็นกลไกในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ตัวชี้วัด (ส. ๓.๒ ม. ๔-๖ /๑)

อธิบายบทบาทของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายการเงิน การคลังในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของเงิน ปริมาณเงิน ชนิดของเงินและเงินเฟ้อ เงินฝืด ได้ (K)
๒. อธิบายและวิเคราะห์สาเหตุการเกิดและผลกระทบของปัญหาเงินเฟ้อ และเงินฝืดได้ (K , P)
๓. วิเคราะห์บทบาทหน้าที่และความแตกต่างของสถาบันการเงินได้ (P)
๔. . ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับสถาบันการเงินในท้องถิ่นของตน (P)
๕. อธิบาย ความหมาย บทบาทของการคลังภาครัฐ (K)
๖. จำแนกสาเหตุที่รัฐมีความจำเป็นในการกำหนดนโยบายการคลัง (P)
๗. ตระหนักเห็นความสำคัญของเงิน -สถาบันการเงิน และสามารถนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (A)

๔. สาระการเรียนรู้

๔.๑ การเงิน และภาวะการเงิน

- ความหมายและความสำคัญของเงิน
- ชนิดของเงินและปริมาณเงิน
- สาเหตุปัญหาของภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินฝืด ภาวะ เงินตึงตัวและผลกระทบ

๔.๒ สถาบันการเงิน

- ประเภทของสถาบันการเงิน มี ๒ ประเภท ได้แก่

สถาบันการเงินที่เป็นธนาคาร และ สถาบันการเงินที่ไม่ใช่ธนาคาร

๔.๓ การคลังรัฐบาล

- งบประมาณแผ่นดิน
- การคลังด้านรายรับ- การคลังด้านรายจ่าย
- หนี้สาธารณะ

๕. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

๕.๑ ความสามารถในการสื่อสาร

๕.๒ ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดวิเคราะห์ - สังเคราะห์
- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดแก้ปัญหา

๕.๒ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

- กระบวนการทำงานกลุ่ม

๖. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. มีวินัย
๒. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

๗. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑ - ๔ เรื่อง การเงินและภาวะการเงิน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูแจ้งตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ
- ๒) ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยก่อนเรียน เรื่อง การเงิน จำนวน ๑๐ ข้อ

ขั้นสอน (กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ,การบรรยาย, คิดวิเคราะห์)

- ๑) ครูนำภาพ จาก Power Point เป็น ภาพธนบัตรชนิดต่าง ๆ และ เหรียญกษาปณ์ ที่ใช้ในปัจจุบัน ให้นักเรียนได้ดู และตั้งคำถามให้นักเรียนได้ตอบแสดงความคิดเห็นจากประสบการณ์และความรู้ของนักเรียน ดังนี้
 - นักเรียนคิดว่าเงินสำคัญอย่างไร
 - ถ้าเราไม่มีเงิน เราจะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างไรบ้าง
 - ในอดีตเรามีเงินแบบใดใช้แลกเปลี่ยนและทำจากวัสดุชนิดใด
- ๒) นักเรียนศึกษาเรื่องความหมาย – หน้าที่ –ชนิดและปริมาณเงิน โดยครูบรรยายความรู้จาก Power Point
- ๓) ครูยกตัวอย่างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับค่าของเงินให้นักเรียนฟัง และตั้งคำถาม เพื่อให้นักเรียนได้วิเคราะห์สถานการณ์ที่สมมติและให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นหลังจากวิเคราะห์เหตุการณ์แล้ว

เช่น ให้นักเรียนเปรียบเทียบการได้เงินมากินขนมที่โรงเรียน ตั้งแต่นักเรียนเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย ว่า นักเรียนได้เงินมาโรงเรียนเท่ากัน หรือได้น้อยลง หรือได้มาก ขึ้น หรือไม่อย่างไร เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

- ๔) ครูให้นักเรียนศึกษาภาวะเงินเฟ้อ และภาวะเงินฝืด จากคลิปวิดีโอ
- ๕) ขณะที่นักเรียนศึกษาจากคลิปวิดีโอ ครูได้อธิบายเสริมย้ำความเข้าใจเป็นระยะ ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ที่คงทนยิ่งขึ้น
- ๖) หลังจากศึกษาจากคลิปวิดีโอเรียบร้อยแล้ว ให้นักเรียนร่วมกันสรุปสาเหตุของภาวะเงินเฟ้อและภาวะเงินฝืด พร้อมทั้งผลกระทบที่เกิดจากภาวะการเงิน โดยร่วมกันตอบ
- ๗) นักเรียนดูภาพเงินในประเทศอาเซียน และตั้งคำถามนักเรียนว่า นักเรียนรู้จักสกุลเงินของประเทศใดบ้าง และเรียกชื่อเงินสกุลประเทศนั้นๆว่าอะไรบ้าง และให้นักเรียนสืบค้นรูปภาพสกุลเงิน พร้อมทั้งสืบค้นอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างเงินไทยกับเงินสกุลในประเทศอาเซียน ลงในสมุด และส่งครูในชั่วโมงสัปดาห์ต่อไป

ขั้นสรุป

- ๑) นักเรียนร่วมกันสรุป ประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ การเงิน และภาวะการเงิน โดยให้สรุปในรูปแบบการจัดทำเป็นแผนผังความคิด (Mind Mapping) สรุปลงในสมุด ส่งครูในชั่วโมงสัปดาห์ต่อไป
- ๒) นักเรียนทดสอบย่อยหลังเรียน เรื่อง การเงิน และภาวะการเงิน
- ๓) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ และครูชมเชยนักเรียนที่มีคะแนนพัฒนาขึ้นจากก่อนเรียน
- ๔) ครูแจกใบความรู้สรุป เรื่อง การเงินและภาวะการเงิน ให้นักเรียนได้ไปศึกษาเพื่อทบทวนอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ ๕ - ๘ เรื่อง การธนาคารและสถาบันการเงิน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) ครูทบทวนความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับเรื่อง การเงิน จากที่เรียนไปในชั่วโมงที่แล้ว
- ๒) ครูแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับเนื้อหาและตัวชี้วัดที่จะเรียนในชั่วโมง
- ๓) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบย่อยก่อนเรียน เรื่อง สถาบันการเงิน จำนวน ๑๐ ข้อ
- ๔) ครูให้นักเรียนหยิบบัตรที่นักเรียนมี ขึ้นมาพิจารณา ว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้าง และใครเป็นผู้ผลิตธนบัตรและเหรียญกษาปณ์ และให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพื่อโยงเข้าสู่บทเรียนต่อไป

ขั้นสอน (กระบวนการค้นคว้า , กระบวนการวิเคราะห์ , การบรรยาย,)

- ๑) ครูให้นักเรียนดูภาพสถาบันการเงินที่เป็นธนาคารต่าง ๆ จาก Power Point จากนั้นตั้งคำถามให้นักเรียนได้คิดและเสนอความคิดเห็น เช่น
 - ธนาคาร ตั้งขึ้นมาเพื่ออะไร /มีประโยชน์อย่างไร
 - ถ้าไม่มีธนาคาร จะเกิดอะไรขึ้นบ้าง
 สังเกตการตอบคำถามและความสนใจของนักเรียน
- ๒) นักเรียนจับคู่ศึกษาค้นคว้า ข้อมูลเกี่ยวกับ ความสำคัญของสถาบันการเงิน และ ประเภทของสถาบันการเงิน และทำใบงานที่ ๑ เรื่อง ประเภทของสถาบันการเงิน

๓) นักเรียนคู่เดิม ร่วมกันค้นคว้า สถาบันการเงินในอำเภอนางรอง ว่ามีสถาบันการเงินประเภทใดบ้างและมีชื่อเรียกว่าอย่างไรบ้าง ให้นักเรียนได้ร่วมกันค้นคว้าหาคำตอบ สรุป ลงในสมุด

๔) ให้นักเรียนจับกลุ่ม 3-4 คน (ตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน) ร่วมกันศึกษาและค้นคว้าจากหนังสือเรียนเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ หรือจาก Internet เรื่อง “สถาบันการเงิน” กลุ่มละ 1 เรื่อง ดังหัวข้อที่กำหนดต่อไปนี้

๑. ธนาคารกลาง
๒. ธนาคารพาณิชย์
๓. ธนาคารออมสิน
๔. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
๕. ธนาคารอาคารสงเคราะห์
๖. ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย
๗. ธนาคาร SMEs
๘. บริษัทประกันภัย
๙. บริษัทเงินทุน
๑๐. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
๑๑. โรงรับจำนำ

๕) นักเรียนแต่ละกลุ่มค้นคว้าและจัดทำแผ่นพับ ส่งครูในชั่วโมงถัดไป

ขั้นสรุป

- ๑) ครูให้นักเรียนสรุปบทบาทหน้าที่ ประเภทของสถาบันการเงิน ลงในสมุดในรูปแบบแผนผังความคิด (Mind Mapping) สรุปลงในสมุด ส่งครูในชั่วโมงสัปดาห์ต่อไป
- ๒) นักเรียนทดสอบย่อยหลังเรียน เรื่อง สถาบันการเงิน
- ๓) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ ครูชมเชยนักเรียนที่มีคะแนนพัฒนาขึ้นจากก่อนเรียน
- ๔) ครูแจกใบความรู้สรุป เรื่อง สถาบันการเงิน ให้นักเรียนได้ไปศึกษาเพื่อทบทวนอีกครั้ง

ชั่วโมงที่ ๙ - ๑๒ เรื่อง การคลังรัฐบาล

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- ๑) นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเรื่อง การคลังรัฐบาล จำนวน ๑๐ ข้อ
- ๒) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับเรื่องรายรับรายจ่ายในครอบครัวของนักเรียนว่า “รายรับรายจ่ายที่สำคัญของครอบครัวของนักเรียนมีอะไรบ้างและสำคัญอย่างไร” จากการให้เหตุผลของนักเรียนจะเป็นการนำเข้าสู่บทเรียนเรื่องการคลังรัฐบาล

ขั้นสอน (กระบวนการค้นคว้า , กระบวนการวิเคราะห์ , กระบวนการกลุ่ม)

- ๑) แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น ๔ กลุ่ม เพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูล จากหนังสือเรียนเศรษฐศาสตร์ ม.4-6 หรือ ใบความรู้ เรื่อง การคลังรัฐบาล หรือแหล่งเรียนรู้สารสนเทศต่างๆ ในประเด็นหัวข้อ ต่อไปนี้

กลุ่มที่ ๑ ศึกษาค้นคว้าเรื่อง งบประมาณแผ่นดิน

กลุ่มที่ ๒ ศึกษาค้นคว้าเรื่อง รายได้-รายรับของรัฐบาล

กลุ่มที่ ๓ ศึกษาค้นคว้าเรื่อง รายจ่ายของรัฐบาล

กลุ่มที่ ๔ ศึกษาค้นคว้าเรื่อง หนี้สาธารณะ

โดยให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนเพื่อ นำเสนอหน้าชั้นเรียน ในช่วงโมงเช้า

๒) ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน กลุ่มละ ไม่เกิน ๕ นาที และติดผลงานไว้ที่บอร์ดนิเทศหน้าห้อง

๓) นักเรียนกลุ่มเดิม ร่วมกันค้นคว้าหาข่าวการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี ปัจจุบันและงบประมาณประจำปี ของปีที่แล้ว เพื่อเปรียบเทียบว่าปีใดใช้จ่ายมากกว่ากัน และเพราะเหตุใด

๔) ครูบรรยายสรุปเนื้อหาการคลังรัฐบาลโดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนPower Point เรื่อง การคลังรัฐบาล , งบประมาณแผ่นดิน, รายรับรายจ่ายของรัฐบาล และหนี้สาธารณะ นักเรียนบันทึกลงในสมุด

ขั้นสรุป

๑) นักเรียนสรุปสาระสำคัญ เรื่อง งบประมาณแผ่นดิน , รายรับ-รายจ่ายของรัฐบาล และหนี้สาธารณะ ลงในสมุดบันทึก

๒) นักเรียนทำแบบทดสอบ เรื่อง การคลังสาธารณะ จำนวน ๑๐ ข้อ

๓) ครูและนักเรียนร่วมกันเฉลยแบบทดสอบ ครูชมเชยนักเรียนที่มีคะแนนพัฒนาขึ้นจากก่อนเรียน

๘. การวัดและประเมินผล

๘.๑ วิธีวัด

ด้านความรู้ (K)	ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)
๑. ทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ๒. ซักถามความรู้ ๓. ตรวจสมุด เป็นรายบุคคล ๔. ตรวจผลงานกลุ่ม/เดี่ยว	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลในด้าน ความมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ ฯลฯ	ประเมินพฤติกรรมในการทำงานเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มในด้านการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา ฯลฯ

๘.๒ เครื่องมือวัดและประเมินผล

ด้านที่วัด	วิธีการวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมินผล
ด้านความรู้ (K)	--นักเรียนทำแบบทดสอบ ย่อย ๓ เรื่อง - ครู/กลุ่มเพื่อนซักถาม ความรู้ - นักเรียนส่งชิ้นงานและใบ งาน	- แบบทดสอบ - แบบสังเกตพฤติกรรมของ นักเรียนรายบุคคล/รายกลุ่ม (ระหว่างเรียน)	- ร้อยละ ๖๐ ผ่านเกณฑ์ - ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (A)	- นักเรียน ส่งสมุดสรุปความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม -นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย - นักเรียนทำชิ้นงานส่งและใบงาน	-แบบประเมินใบงาน - แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคล/รายกลุ่ม (ระหว่างเรียน)	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์
ด้านทักษะกระบวนการ (P)	-นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มในหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย	- แบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม - แบบประเมินผลงาน/ชิ้นงาน (รายกลุ่ม/รายบุคคล)	- ระดับคุณภาพ ๒ ผ่านเกณฑ์

๙. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

๙.๑ สื่อการเรียนรู้

- ๑) หนังสือเรียน เศรษฐศาสตร์ ม.4-6
- ๒) ใบความรู้สรุป เรื่อง การเงินและภาวะการเงิน
- ๓) ใบความรู้สรุป เรื่อง สถาบันการเงิน
- ๔) ใบความรู้สรุป เรื่อง การคลังรัฐบาล
- ๕) ใบงานที่ ๑ เรื่อง ประเภทของสถาบันการเงิน
- ๖) ใบงานที่ ๒ เรื่อง ภาวะทางการเงิน
- ๗) สื่อ Power Point เรื่อง การเงิน สถาบันการเงิน และการคลังรัฐบาล

๙.๒ แหล่งการเรียนรู้

- ๑) ห้องสมุด
- ๒) แหล่งข้อมูลสารสนเทศ
<http://www.bot.or.th>
<http://www.th.wikipedia.org>
<http://www.vcharkarn.com>

กิจกรรมเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....

.....

ลงชื่อ.....ครูผู้สอน

(นางสาวมณฑาทาญจน์ ฉกรรจ์ศิลป์)

บันทึกผลหลังสอนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗

หน่วยการเรียนรู้ที่.....๗.....เรื่อง การเงิน สถาบันการเงิน และการคลังรัฐบาล

รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๑

รายวิชา สังคมศึกษา ๓ (สาระเศรษฐศาสตร์)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

สอนสัปดาห์ที่.....๑๓ - ๑๕...

ชั่วโมงที่.....๒๖ - ๓๐

ชื่อผู้สอน นางสาวมณฑาทิพย์ ฉกรรจ์ศิลป์

๑. ผลการจัดการเรียนรู้ ทุกด้าน (K, A,P)

ห้อง	จำนวนนักเรียน	จำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์การประเมิน			จำนวนนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมิน (ร้อยละ)
		ระดับดี (ร้อยละ)	ระดับปานกลาง (ร้อยละ)	ระดับปรับปรุง (ร้อยละ)	
ม. ๕/๑					
ม. ๕/๒					
ม. ๕/๓					
ม. ๕/๔					
ม. ๕/๕					
ม. ๕/๖					
ม. ๕/๗					

๒. ผลการประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

๓. ปัญหาและอุปสรรคระหว่างสอน

.....

.....

.....

.....

.....

๔. แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ

.....

.....

ลงชื่อ..... ครูผู้สอน

(นางสาวมณฑาทิพย์ ฉกรรจ์ศิลป์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๒ ระดับชั้น ม. ๕	แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง การเงิน	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทาญจน์ : ครูผู้สอน
---	---	---

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เงินมีความหมายตรงตามข้อใด

- ก. เงินเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับว่าเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ
- ข. เงินเป็นสิ่งที่แสดงฐานะทางสังคม
- ค. เงินเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้
- ง. เงินเป็นสิ่งที่ผลิตง่ายและใช้ง่ายในระบบเศรษฐกิจ

2. ข้อใด ไม่ใช่ บทบาทหน้าที่สำคัญของเงิน

- ก. เป็นมาตรฐานการชำระหนี้
- ข. เป็นมาตรฐานในการวัดมูลค่า
- ค. เป็นของสะสมที่ควรเก็บรักษา
- ง. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน

3. “เสื้อยืดราคาตัวละ 99 บาท” จากข้อความนี้เงินมีบทบาทหน้าที่ตามข้อใด

- ก. เป็นเครื่องรักษามูลค่า
- ข.. เป็นมาตรฐานในการวัดมูลค่า
- ค. เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้
- ง. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน

4. “วิชัยซื้อเครื่องปรับอากาศที่ห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง โดยแบ่งชำระเงินเป็นงวด ๆ ในอัตราเดือนละ 1,850 บาท เป็นเวลา 12 เดือน ดอกเบี้ย 0%” จากข้อความนี้เงินมีบทบาทหน้าที่ตามข้อใด

- ก. เป็นเครื่องรักษามูลค่า
- ข. เป็นมาตรฐานในการวัดมูลค่า
- ค. เป็นมาตรฐานในการชำระหนี้
- ง. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน

5. ทุกข้อเป็นสาเหตุของการเกิดภาวะเงินฝืด ยกเว้น ข้อใด

- ก. ปริมาณต้องการซื้อน้อยกว่าปริมาณต้องการขายทำให้สินค้าเหลือราคาลดลง
- ข. เกิดจากรัฐบาลเก็บภาษีมากเกินไปทำให้ปริมาณเงินที่จะซื้อสินค้าน้อยลง
- ค. ประชาชนเก็บเงินไว้กับตัวมากเกินไปทำให้การบริโภคมวลรวมลดลง
- ง. ปริมาณการต้องการซื้อ มีมากกว่าปริมาณต้องการขายทำให้สินค้าขาดไม่เพียงพอกับความต้องการ

6. ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการโดยรวมมีการลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้อำนาจซื้อของเงิน

เพิ่มขึ้น แต่ประชาชนมีเงินไม่พอที่จะใช้จ่าย แสดงว่าเศรษฐกิจอยู่ในภาวะใด

- ก. ภาวะเงินเฟ้อ
- ข. ภาวะเงินฝืด
- ค. ภาวะเศรษฐกิจขยายตัว
- ง. ภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว

7. ข้อใดเป็นผลกระทบที่เกิดจากภาวะเงินเฟ้อ
- ก. ค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น
 - ข. ปริมาณสินค้าในตลาดน้อยลง
 - ค. รัฐบาลเรียกเก็บภาษีจากประชาชนได้น้อยลง
 - ง. อัตราผลตอบแทนที่ได้จากการออมเงินเพิ่มมากขึ้น
8. ข้อใดไม่ได้จัดอยู่ในความหมายหรือปริมาณของเงิน
- ก. ธนบัตร
 - ข. เหรียญกษาปณ์
 - ค. เงินฝากกระแสรายวัน
 - ง. ทองคำแท่ง
9. ข้อใดอธิบายความหมายของภาวะเงินเฟ้อได้ชัดเจนถูกต้องที่สุด
- ก. ราคาสินค้าสูงขึ้น แต่อำนาจการซื้อของประชาชนลดลง
 - ข. ราคาสินค้าสูงขึ้น แต่อำนาจการซื้อของประชาชนเท่าเดิม
 - ค. ราคาสินค้ามีอัตราลดลง ทำให้ประชาชนมีกำลังซื้อเพิ่มขึ้น
 - ง. ราคาสินค้ามีอัตราลดลง และอำนาจการซื้อของประชาชนก็ลดลง
10. เงินเฟ้อประเภทใดที่มีผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ
- ก. เงินเฟ้อระดับรุนแรง
 - ข. เงินเฟ้อระดับอ่อน
 - ค. เงินเฟ้อระดับปานกลาง
 - ง. เงินเฟ้อด้านอุปทาน

%%%%%%%%%

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๒ ระดับชั้น ม. ๕	แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง สถาบันการเงิน	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทาญจน์ : ครูผู้สอน
---	---	---

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

- สถาบันการเงินมีส่วนเกี่ยวข้องกับเงินอย่างไร
 - ผลิตเงิน
 - ระดมเงินฝาก
 - กำหนดคุณค่าของเงิน
 - กำหนดปริมาณเงินในท้องตลาด
- สถาบันการเงินข้อใดที่ต่างจากสถาบันการเงินอื่น
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
 - ธนาคารอาคารสงเคราะห์
 - บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์
 - ธนาคารออมสิน
- บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นบริษัทดำเนินเพื่อวัตถุประสงค์ใด
 - ขายบ้านและที่ดินโดยวิธีการเช่าซื้อ
 - รับจำนำสิ่งของต่างๆ
 - ให้กู้ยืมเงินในการประกอบอาชีพ
 - รับจำนำข้าวเปลือก
- ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย
 - รักษาทุนสำรองของประเทศ
 - พิมพ์ธนบัตร
 - ควบคุมการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์
 - รับเงินฝากของประชาชน
- การดูแลปริมาณเงินและสินเชื่อของประเทศเป็นหน้าที่ของหน่วยงานใด
 - ธนาคารออมสิน
 - กระทรวงการคลัง
 - สำนักงานกฤษฎีกา
 - ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ธนาคารใดต่อไปนี้ **ไม่ได้**ทำหน้าที่ธนาคารพาณิชย์
 - ธนาคารกสิกรไทย
 - ธนาคารกรุงไทย
 - ธนาคารกรุงเทพ
 - ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๒ ระดับชั้น ม. ๕	แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เรื่อง การคลังรัฐบาล	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทาญจน์ : ครูผู้สอน
---	---	---

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใด**มิใช่**บทบาทหน้าที่ของรัฐบาล

- ก. ลดช่องว่างของรายได้ให้แคบลง
- ข. จัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม
- ค. ยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น
- ง. การเพิ่มทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

2. ข้อใดคือวัตถุประสงค์หลักของประเทศไทยในการกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศใน พ.ศ. 2540

- ก. ขดใช้หนี้สาธารณะ
- ข. กระตุ้นการส่งออก
- ค. กระตุ้นการใช้จ่ายภายในประเทศ
- ง. รักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ

3. การบริหารการคลังสาธารณะ มีเป้าหมายเพื่อรักษาระดับราคาสินค้าและบริการของประเทศให้มีเสถียรภาพ ควบคุมภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืด ให้อยู่ในระดับต่ำ หมายถึงข้อใด

- ก. การมีเสถียรภาพของราคา
- ข. การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
- ค. การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
- ง. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

4. การคลังของรัฐบาล**ไม่ครอบคลุม**กิจกรรมข้อใด

- ก. การกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ข. การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
- ค. การหารายได้จากภาษีอากรและรัฐพาณิชย์
- ง. การจัดการเกี่ยวกับการก่อหนี้และการชำระหนี้

5. กิจกรรมการคลังของรัฐบาล เกี่ยวข้องกับข้อใด

- ก. การใช้จ่าย การเก็บภาษีอากร และ การกู้ยืมเงิน
- ข. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย การกู้ยืมเงินและการใช้จ่าย
- ค. การใช้จ่าย การเก็บภาษีอากร และการกำหนดอัตราดอกเบี้ย
- ง. การเก็บภาษีอากร การกำหนดอัตรา ดอกเบี้ย และการกู้ยืมเงิน

6. งบประมาณแผ่นดิน หมายถึงอะไร

- ก. รายรับทุกชนิดของรัฐบาล
- ข. รายรับเฉพาะส่วนภาษีอากรของรัฐบาล
- ค. รายรับทุกชนิด รวมทั้งเงินกู้ของรัฐบาล
- ง. รายรับทุกชนิด รวมทั้งเงินกู้และรายจ่าย ของรัฐบาล

7. งบประมาณรายรับของรัฐบาล ประกอบด้วยอะไรบ้าง

- ก. รายได้ ภาษีอากร เงินกู้
- ข. ภาษีอากร เงินคงคลัง รัฐพาณิชย์
- ค. รายได้ของรัฐบาล เงินกู้ เงินคงคลัง
- ง. ภาษีอากร การขายสินค้าและบริการของรัฐ รัฐวิสาหกิจ

8. . ข้อใด ไม่ใช่ ภาษีทางตรง

- ก. ภาษีที่ดิน ภาษีดอกเบี้ย
- ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีน้ำมัน
- ค. ภาษีเดินทาง ภาษีรถยนต์
- ง. ภาษिरายได้ ภาษีเงินรางวัล

9.. ถ้ารัฐบาลเรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในลักษณะ ดังนี้

ฐานภาษี (เงินได้)	จำนวนภาษีที่เรียกเก็บ
10,000 บาท	1,000 บาท
20,000 บาท	800 บาท
30,000 บาท	500 บาท

อยากทราบว่ารัฐบาลเก็บภาษีในอัตราแบบใด

- ก. อัตราคงที่
- ข. อัตราก้าวหน้า
- ค. อัตราเหมาจ่าย
- ง. อัตราถอยหลัง

10. หนี้สาธารณะเกิดขึ้นเพราะเหตุใด

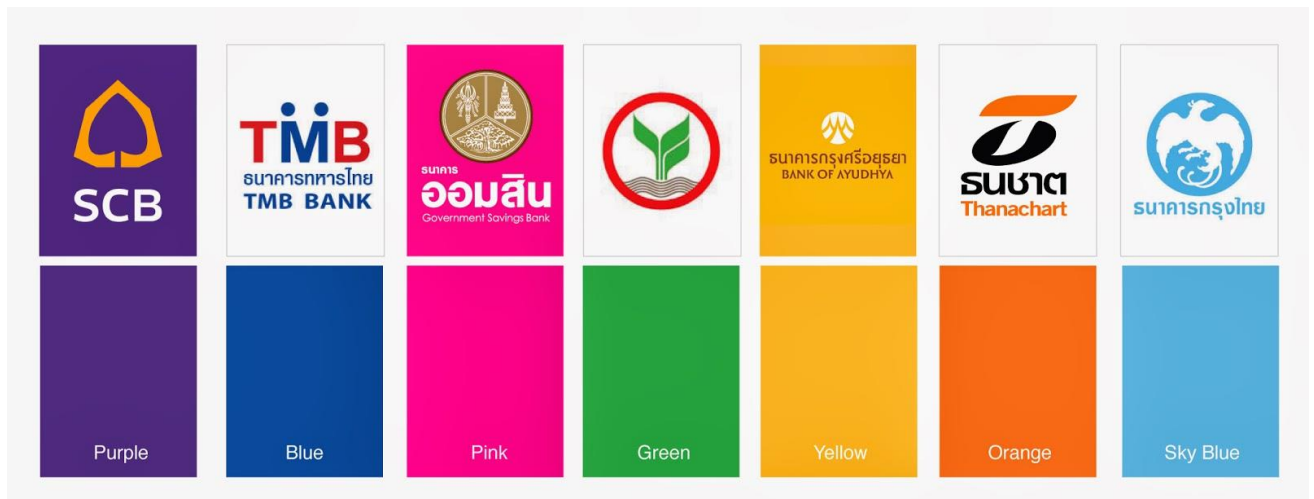
- ก. อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศต่ำ
- ข. การออกพันธบัตรรัฐบาลให้ประชาชนซื้อ
- ค. การกู้ยืมเงินกำลังไม่สามารถผ่อนชำระตามกำหนดให้
- ง. รายได้ของรัฐไม่เพียงพอกับงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งเอาไว้

ภาพประกอบการสอน

เรื่อง การเงิน

ภาพประกอบการสอน
เรื่อง สถาบันการเงิน

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๑ ระดับชั้น ม. ๕	ใบความรู้สรุป เรื่อง การเงินและภาวะทางการเงิน	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทาญจน์ : ครูผู้สอน
---	---	---

การเงิน

1.1.1 ความหมายของเงิน

เงิน คือ สิ่งที่ทุกคนในสังคมยอมรับกันในขณะนั้นให้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และใช้วัดมูลค่าของสินค้าและบริการทุกชนิด

1.1.2 วิวัฒนาการการแลกเปลี่ยน

มนุษย์รู้จักการแลกเปลี่ยนซื้อขายสิ่งของมาตั้งแต่สมัยโบราณ ในระยะแรกๆการแลกเปลี่ยนไม่สลับซับซ้อนมากนัก คือการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของกันก่อน ต่อมาจึงมีการแลกเปลี่ยนโดยใช้วัตถุเป็นสื่อกลาง จนกระทั่งรู้จักใช้เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเช่นปัจจุบัน วิวัฒนาการเงินตราซึ่งอาจแยกออกเป็น ระบบเศรษฐกิจที่ไม่ใช้เงินตรา กับระบบเศรษฐกิจที่ใช้เงินตรา

1) ระบบเศรษฐกิจที่ไม่ใช้เงินตรา หรือการแลกเปลี่ยนโดยตรง (Barter System)

เป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของ เป็นระบบเศรษฐกิจในสมัยโบราณ เมื่อต้องการสินค้าก็จะนำสินค้าที่ตนหามาได้นั้นไปแลกกับสิ่งที่ตนต้องการ เป็นการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของ ในการแลกเปลี่ยนระบบนี้มีข้อยุ่งยากและไม่สะดวกอยู่หลายประการ คือ

1.1) ความต้องการมักไม่ตรงกัน การแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทั้งสองฝ่ายมีความต้องการตรงกัน และจะต้องมีความต้องการตรงกันทั้งจำนวนและชนิดของสิ่งของที่จะนำมาแลกกัน มิฉะนั้นก็จะแลกกันหรือตกลงกันไม่ได้

1.2) ขาดมาตรฐานในการวัดมูลค่า การแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของนั้นไม่มีมาตรฐานในการแลกเปลี่ยน เช่น ผ้าสักที่ผืนจึงจะแลกวัวได้ 1 ตัว หรือข้าวสารกี่ถังจึงจะแลกวัวได้ 1 ตัว ต่างฝ่ายก็ต้องการได้สิ่งของจำนวนมาก

1.3) ยุ่งยากในการเก็บรักษา การเก็บรักษาสิ่งของมีข้อยุ่งยากมาก เช่น เปลือกเนื้อที่ และของบางอย่างอาจเสื่อมคุณภาพหรือเน่าเสียได้ง่าย

2) ระบบเศรษฐกิจที่ใช้เงินตรา หรือการใช้เงินเป็นสื่อกลางการแลกเปลี่ยน (Exchange System with money) วิวัฒนาการของระบบเศรษฐกิจที่ใช้เงินตรา มีลำดับความเป็นมาดังนี้

2.1) เงินที่เป็นสิ่งของหรือสินค้า เกิดขึ้นเนื่องจากระบบการแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของโดยตรงมีข้อยุ่งยากอยู่หลายประการ มนุษย์จึงเกิดความคิดที่จะใช้วัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งใครๆก็อยากได้ และยินดีให้แลกกับสิ่งของที่เขาถืออยู่ เช่น ผ้าขนสัตว์ ลูกปัด เปลือกหอย เป็นต้น

2.2) เงินกษาปณ์ เมื่อมนุษย์ค้นพบแร่ เช่น เหล็ก ทองแดง ดีบุก ซึ่งเป็นของที่เหมาะสมแก่การใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เพราะมีความคงทน ไม่เน่าเปื่อยง่าย แต่เดิมมนุษย์ใช้ตามสภาพเดิมของโลหะ ยังไม่รู้จักรหลอมทำรูปร่างเหมือนปัจจุบัน ทำให้ไม่สะดวกแก่การแลกเปลี่ยนเพราะต้องคอยตรวจสอบน้ำหนักและเลือกดูว่าเนื้อโลหะแท้หรือไม่แท้ บริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์เพียงใด ต่อมาจึงมีการรับรองน้ำหนักและรับรองความบริสุทธิ์

โดยประทับตราทำเครื่องหมายรับรองไว้เป็นสำคัญ จึงเรียกว่าเงินตรา เงินตราที่ทำด้วยโลหะต่างๆเรียกว่าเงินกษาปณ์ หรือเหรียญกษาปณ์

2.3) เงินกระดาษ เมื่อการติดต่อค้าขายขยายตัวมากขึ้นการชำระเงินโดยใช้เหรียญกษาปณ์คราวละจำนวนมากๆจึงเป็นเรื่องไม่สะดวกเพราะทั้งมีน้ำหนักมากและเปลืองเนื้อที่ มนุษย์จึงคิดทำเงินกระดาษขึ้นใช้แทนเหรียญกษาปณ์ ซึ่งเรียกว่าธนบัตร เงินกระดาษนี้ชาติจีนเป็นชนชาติแรกที่เริ่มใช้ ต่อมาชาวอาหรับนำเข้าไปใช้ในยุโรปจนเป็นที่นิยมแพร่หลายควบคู่กับเหรียญกษาปณ์

2.4) เช็คเงินฝาก เป็นเงินที่เกิดขึ้นในสังคมเศรษฐกิจสมัยใหม่ ที่ระบบธนาคารได้แพร่หลายขึ้นแล้ว ผู้ชำระหนี้โดยใช้เช็คจะต้องฝากเงินในระบบธนาคารซึ่งต้องเป็นเงินฝากประเภทกระแสรายวัน

1.1.3 ประเภทของเงิน

1) เงินปฐมภูมิ (เงินผลิตภัณท์) : เงินที่มีมูลค่าในตัวเอง คือ เงินที่ทำหน้าที่เหมือนสินค้าทุกอย่างไปด้วย เช่น หนังสัตว์ แร่ธาตุต่างๆ

2) เงินทุติยภูมิ (เงินที่ไม่ใช่ผลิตภัณท์) : เงินที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเท่านั้นไม่มีมูลค่าในตัวเอง ปัจจุบัน เงินแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ เหรียญกษาปณ์ ธนบัตร และเงินฝากกระแสรายวัน (เช็ค) ซึ่งทั้งหมดจัดเป็นเงินทุติยภูมิ

1.1.4 ลักษณะของเงินที่ดี

1) เป็นของที่หายาก เนื่องจากเงินเป็นสิ่งที่มนุษย์ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เงินมักเป็นสิ่งที่หายากหรือโลหะที่หายาก หรือมาหล่อหลอมประดัดก็จะมีค่าในตัวของมันเอง

2) เป็นของที่ดูออกง่าย สามารถดูแล้วรู้ว่าเป็นเงินปลอมหรือเงินจริง

3) เป็นของที่มีมูลค่าคงตัว คือมีมูลค่าคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนักเมื่อเทียบกับสิ่งของชนิดอื่น

4) เป็นของที่แบ่งออกเป็นส่วนย่อยได้ สามารถแบ่งออกเป็นส่วนย่อยได้โดยที่มูลค่าของส่วนที่แบ่งย่อยนั้นก็ไม่เปลี่ยนแปลง

5) เป็นของที่ขนย้ายสะดวก เพราะเงินเป็นสิ่งที่มนุษย์ต้องพกพาเพื่อใช้ในการแลกเปลี่ยนจึงควรมีขนาดเล็กและเบาเพื่อสะดวกในการพกพา

6) เป็นสิ่งที่คงทนถาวร เงินควรมีความคงทนไม่แตกหักง่ายเก็บไว้นานเพียงใดก็ไม่เป็นสนิมหรือเน่าเปื่อยผุพัง

1.1.5 หน้าที่ของเงิน

1) เงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน (Medium of Exchange)

เงินจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการต่างๆ ทำให้ทุกคนมีเสรีภาพในการเลือก เพราะการมีเงินทำให้เกิดอำนาจซื้อ ที่ทำให้ผู้ซื้อสามารถซื้อหาสินค้าและบริการในเวลาใดหรือจากผู้ใดก็ได้

2) เงินเป็นมาตรฐานในการเทียบค่า (Standard of Value)

สมัยที่มนุษย์ใช้ใช้ระบบแลกเปลี่ยนสิ่งของกับสิ่งของ มนุษย์ต้องยุ่งยากอยู่มาก เช่น นำข้าวสาร 1 ถัง ไปแลกวัวได้เพียง 1 ขา และเจ้าของวัวก็จะไม่ยอมแลกเพราะต้องตัดขาวัววัวก็จะตาย เนื่องจากระบบนี้ไม่มีมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนที่แน่นอนจึงกำหนดตามความพอใจของตนเอง เมื่อมนุษย์นำเงินมาใช้ทำหน้าที่เป็นมาตรฐานในการเทียบค่า ทำให้การซื้อขายสะดวกมีมาตรฐานที่แน่นอน ที่เรียกว่าราคา

3) เงินเป็นมาตรฐานในการชำระหนี้ภายหลัง (Standard of Deferred Payments)

ในการค้าขายหรือประกอบธุรกิจต่างๆ อาจมีการผิดเวลาในการชำระเงินจากปัจจุบันไปเป็นอนาคต เงินจะเป็นสัญญาในการชำระหนี้ภายหลังได้ดีแต่ลูกหนี้จะต้องเสียค่าดอกเบี้ยรวมไปด้วย

4) เงินเป็นเครื่องรักษามูลค่า (Store of Value)

หากเมื่อเราเก็บหรือออมเงิน เงินจะทำหน้าที่เป็นเครื่องรักษามูลค่าคือมีมูลค่าคงตัวอยู่เสมอ แต่ถ้าเก็บทรัพย์สินในรูปของเงินสด ก้อนหนึ่ง สัตว์ มูลค่าของทรัพย์สินอาจเปลี่ยนแปลงขึ้นลง หรือบางชนิดอาจเน่าเสียได้

1.1.6 ปริมาณเงิน

ปริมาณเงิน คือ จำนวนเงินที่พร้อมที่จะใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการและชำระหนี้ตามความต้องการได้ทันที โดยทั่วไปจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1) ปริมาณเงินตามความหมายอย่างแคบ เป็นปริมาณเงินที่ประชาชนถือไว้เพื่อเป็นสื่อในการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน ประกอบด้วย

- 1.1) ธนบัตรที่ถือโดยประชาชน
- 1.2) เหรียญกษาปณ์ที่ถือโดยประชาชน
- 1.3) เงินฝากกระแสรายวันที่ถือโดยประชาชน

2) ปริมาณเงินตามความหมายอย่างกว้าง เป็นปริมาณเงินที่ประชาชนถือไว้เพื่อเป็นสื่อในการซื้อขายแลกเปลี่ยน รวมทั้งเงินที่ถือไว้เป็นเครื่องสะสมค่าและเพื่อหาผลตอบแทน ประกอบด้วย

- 2.1) ธนบัตรที่ถือโดยประชาชน
- 2.2) เหรียญกษาปณ์ที่ถือโดยประชาชน
- 2.3) เงินฝากกระแสรายวันที่ถือโดยประชาชน
- 2.4) เงินฝากออมทรัพย์ที่ถือโดยประชาชน
- 2.5) เงินฝากประจำที่ถือโดยประชาชน

1.1.7 มูลค่าของเงิน

มูลค่าของเงินมี 2 กรณีคือ

1) ค่าภายนอกของเงิน คือราคาของเงินตราสกุลหนึ่ง เมื่อคิดเป็นเงินตราของสกุลต่างๆ ซึ่งเป็นอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เช่น เงิน 1 ดอลลาร์ มีค่าเทียบกับเงินบาทของไทย เท่ากับ 36 บาท เป็นต้น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศจึงเป็นเหมือนราคาสินค้าชนิดหนึ่ง มูลค่าที่เพิ่มขึ้นของเงิน เรียกโดยทั่วไปว่า เงินแข็งค่า มูลค่าที่ลดลงของเงิน เรียกโดยทั่วไปว่า เงินอ่อนค่า มูลค่าที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงของเงินเมื่อเทียบกับเงินตราสกุลอื่นเกิดจากอุปสงค์ของตลาดเงิน เช่น หากตลาดเงินมีความต้องการซื้อเงินบาทมากมีผลทำให้ค่าของเงินบาทเพิ่มสูงขึ้น เป็นต้น

2) ค่าภายในของเงิน คือความสามารถหรืออำนาจซื้อ ที่เงินแต่ละหน่วยจะซื้อสินค้าและบริการได้ เช่น หากซื้อข้าวสาร 1 ถัง ราคา 160 บาท ต่อมา หากซื้อข้าว 1 ถัง ชนิดเดียวกันราคา 180 บาท ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก ราคาข้าวอาจสูงขึ้น หรือค่าภายในของเงินลดลง

1.1.8 อำนาจซื้อ

อำนาจซื้อ คือ ความสามารถของเงิน 1 หน่วย ที่จะสามารถซื้อสินค้าและบริการได้มากน้อยเพียงใด จำนวนสินค้าและบริการที่เงินหนึ่งหน่วยสามารถแลกมานั้น คือ ค่าของเงินหรืออำนาจซื้อของเงิน

นั่นเอง เครื่องมือที่ใช้วัดความเปลี่ยนแปลงอำนาจซื้อของเงินคือระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไป หากปรากฏว่าระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปเพิ่มขึ้น อำนาจซื้อของเงินที่แท้จริงก็ลดลง เช่น เงิน 10 บาท ซื้อข้าวได้ 1 จาน แต่ปัจจุบันต้องใช้เงินถึง 20 บาท จึงจะซื้อข้าวได้ 1 จาน ในทางกลับกันระดับราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปลดลง อำนาจซื้อของเงินที่แท้จริงก็สูงขึ้น เป็นต้น

1.1.9 สภาพคล่อง

สภาพคล่อง หมายถึง คุณสมบัติหรือทรัพย์สินที่จะเปลี่ยนเป็นสิ่งของหรือบริการอย่างอื่นได้ง่าย และไม่เสียหายหรือเสียหายน้อย เงิน จึงเป็นทรัพย์สินที่มีสภาพคล่องมากที่สุด ก็เพราะเงินสามารถนำไปซื้อสินค้าและบริการได้ทันที

ภาวะการเงิน

ภาวะการเงิน หมายถึง ภาวะการณ์ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเงินจากการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจ กล่าวคือเมื่อเศรษฐกิจมีการปรับตัวหรือขยายตัวไม่ว่าจะดีขึ้นหรือเลวร้ายลง จะส่งผลกระทบต่อประชาชน หน่วยธุรกิจ และภาครัฐโดยตรง ซึ่งทุกประเทศย่อมต้องเผชิญกับภาวะการณ์ทางการเงินต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเงินเฟ้อ เงินฝืด หรือเงินตึง ภาวะการเงินทั้ง 3 ประการ ย่อมไม่บังเกิดผลดีต่อประเทศ และเศรษฐกิจโดยส่วนรวม แต่ถึงกระนั้นก็ตามก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงจากภาวะการณ์ดังกล่าวได้ ประเทศต่าง ๆ จึงพยายามหามาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากภาวะเงินเฟ้อ เงินฝืด หรือเงินตึง ไม่ว่าจะเป็นนโยบายทั้งทางด้านการเงินและการคลัง

ภาวะเงินเฟ้อ ภาวะเงินฝืดและ ภาวะ เงินตึงตัว

เงินเฟ้อ หมายถึง ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการสูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ความสามารถในการซื้อของประชาชนลดลง

ประเภทของอัตราเงินเฟ้อ

ตามหลักวิชาการจะแบ่งอัตราเงินเฟ้อเป็น 3 ประเภท คือ

1. เงินเฟ้ออย่างอ่อน คือ อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นไม่เกินร้อยละ 5 ซึ่งถือว่าเป็นภาวะปกติและไม่มีผลเสียหายต่อภาวะเศรษฐกิจ ทำให้มีการกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจทางด้านการลงทุน การผลิต การจ้างงาน และรายได้ประชาชาติ

2. เงินเฟ้อปานกลาง คือ อัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นเกินร้อยละ 5 ~ 20 %
รัฐบาลจะยื่นมือเข้ามาช่วยแก้ไขโดยใช้มาตรการทางการเงินและการคลัง

3. เงินเฟ้ออย่างรุนแรง คือ การที่ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และเป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยระดับราคาจะเพิ่มสูงขึ้นมากกว่า 20 % ต่อปี ทำให้อำนาจการซื้อของเงินลดลงอย่างรวดเร็วมาก อย่างเช่นใน สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ในเยอรมัน จีนและประเทศไทย ได้พิมพ์ธนบัตรออกใช้อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด

จึงเกิดเงินเฟ้ออย่างรุนแรง

สาเหตุที่ทำให้เกิดเงินเฟ้อ

มาจากการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์มวลรวม และอุปทานมวลรวม ซึ่งพอจะจำแนกได้ 3 ประการใหญ่ๆดังนี้

1. เงินเพื่อที่เกิดจากอุปสงค์มวลรวมเพิ่มขึ้น(Demand Pull Inflation)
2. เงินเพื่อที่เกิดจากต้นทุนสูงขึ้น(Cost-Push Inflation)
3. เงินเพื่อที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง(Structural Inflation)

ผลกระทบของเงินเฟ้อ

1. ผลต่อความต้องการถือเงิน ภาวะเงินเฟ้อจะทำให้ค่าของเงินลดลง เพราะเมื่อราคาสินค้าแพงขึ้น เงินเท่าเดิมจะซื้อของได้น้อยลง
2. ผลกระทบต่อรัฐบาล รัฐบาลมักจะได้รับประโยชน์จากภาวะเงินเฟ้อ นั่นคือ ภาวะเงินเฟ้อจะทำให้ประชาชนมีรายได้ที่เป็นตัวเงินเพิ่มสูงขึ้น ถ้ารัฐบาลเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้า ก็จะเก็บภาษีได้มากขึ้น มีรายได้มากขึ้น ส่วนทางด้านรายจ่ายของรัฐบาลนั้นถ้าเป็นจำนวนที่คงที่ เช่น เงินเดือน, บำนาญ, เงินสงเคราะห์ต่าง ๆ รัฐบาลก็จะได้ประโยชน์เพราะเงินนั้นมีค่าน้อยลง
3. ผลที่มีต่อการกระจายรายได้ เมื่อเกิดเงินเฟ้อจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการกระจายรายได้ของบุคคล เช่น
 1. ผู้มีรายได้เป็นจำนวนเงินคงที่ตายตัวหรือรายได้ประจำจะเสียเปรียบ เพราะค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จะสูงขึ้น เนื่องจากสินค้าแพงขึ้น แต่รายได้ที่เป็นตัวเงินยังคงที่
 2. ลูกหนี้จะได้เปรียบในขณะที่เจ้าหนี้
 3. ผู้ถือทรัพย์สินที่เป็นตัวเงินแน่นอน เช่น เงินสด เงินฝากประจำ หุ้นกู้ พันธบัตรจะเสียเปรียบ เพราะเงินลดค่าลง

เงินฝืด

เงินฝืด หมายถึง สถานการณ์ตรงข้ามกับเงินเฟ้อ นั่นคือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการทั่วไปลดลงเรื่อยๆ นี่ไม่ได้หมายความว่า สินค้าทุกชนิดจะต้องลดราคา และในสัดส่วนเดียวกัน อาจเป็นไปได้ว่าสินค้าบางชนิดมีราคาสูงขึ้น แต่เมื่อรวมราคาสินค้าทุกชนิดแล้ว คือราคาเฉลี่ยจะลดลงจากเดิม

ประเภทเงินฝืด แบ่งเป็น

1. เงินฝืดอย่างอ่อน เป็นผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ ราคาสินค้าในตลาดทั่วไปจะลดลงเล็กน้อย
2. เงินฝืดอย่างปานกลาง มีผลเสียต่อระบบเศรษฐกิจแต่ไม่รุนแรง ระดับราคาสินค้าทั่วไปในตลาดจะลดลงมากกว่าเงินฝืดอย่างอ่อน
3. เงินฝืดอย่างรุนแรง

สาเหตุของภาวะเงินฝืด

1. ธนาคารกลางพิมพ์ธนบัตรออกมาหมุนเวียนในตลาดน้อยเกินไป แต่อุปสงค์มีมาก
2. ประชาชนนิยมเก็บเงินไว้กับตัวมากเกินไป
3. การส่งเงินตราออกนอกประเทศมากเกินไป
4. นโยบายธนาคารกลางออกกฎหมายเรียกเก็บเงินสำรองตามกฎหมายจากธนาคารพาณิชย์มากเกินไป จนไม่มีเงินที่จะสร้างเงินฝากหรือขยายเครดิต

ผลกระทบของภาวะเงินฝืด

กลุ่มผู้ได้ประโยชน์จากภาวะเงินฝืดได้แก่

- 1.ผู้มีรายได้ประจำ เช่น พนักงานเงินเดือน ข้าราชการเกษียณได้รับบำนาญ
- 2.ผู้ที่มีรายได้จากดอกเบี้ย หุ้นกู้ ผู้ถือหุ้น ซึ่งมีฐานะเป็นเจ้าของ
- 3.ผู้ที่เก็บเงินไว้กับตัวเอง
- 4.ผู้มีรายได้จากค่าเช่า ผู้เช่าก็ต้องจ่ายในราคาเท่าเดิม เพราะได้ทำสัญญาผูกมัด

แล้ว

การแก้ไขภาวะเงินฝืด

- 1.ใช้นโยบายทางการเงิน
- 2.ใช้นโยบายทางการคลัง

ภาวะเงินตึงตัว

เงินตึงตัว คือ สถานการณ์ที่มีปริมาณเงินหมุนเวียนในท้องตลาดน้อยมาก ในขณะที่มีความต้องการเงินกู้ยืมสูง ในสถานการณ์เช่นนี้ อัตราดอกเบี้ยจะปรับตัวสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันการขยายตัวของการลงทุนและการผลิตกลับลดต่ำลง เป็นสภาพที่เงินหายาก เงินที่มีอยู่ในตลาดมีน้อยไม่พอกับความต้องการของประชาชน

ภาวะเงินตึงในระบบธนาคารพาณิชย์ นับว่าเป็นปัญหาที่ร้ายแรงที่เกิดขึ้น ในปี 2522 ซึ่งแท้จริงแล้วเริ่มส่อเค้ามาตั้งแต่ปี 2521 ดังจะเห็นได้จากอัตราส่วนระหว่างเงินให้กู้ยืม กับเงินฝากธนาคารพาณิชย์ในปี 2521 อยู่ในเกณฑ์สูงสุดในประวัติศาสตร์การเงินไทย กระทั่งก่อให้เกิดปัญหาภาวะเงินตึงที่ร้ายแรงในปี 2522

การแก้ไขภาวะเงินตึง

นโยบายเงินตึงตัว ซึ่งเป็นนโยบายของธนาคารกลางในการควบคุม หรือลดปริมาณเงิน และเพิ่มอัตราดอกเบี้ย เพื่อลดอัตราเงินเฟ้อ หรือเพื่อเพิ่มอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๑ ระดับชั้น ม. ๕	ใบความรู้สรุป เรื่อง สถาบันการเงิน	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทาญจน์ : ครูผู้สอน
---	--	---

สถาบันทางการเงิน

1 ความหมายของสถาบันทางการเงิน

สถาบันทางการเงิน หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ระดมเงินออมและให้กู้ยืมแก่ผู้ที่ต้องการเงินไปเพื่อการบริโภค หรือเพื่อการดำเนินทางธุรกิจ

2 ความเป็นมาของสถาบันทางการเงินในประเทศไทย

สถาบันการเงินประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อไทยทำการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ ในสมัยรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยชาวอังกฤษได้เข้ามาตั้งธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ เมื่อพ.ศ. 2431 ธนาคารพาณิชย์ที่ตั้งขึ้นระยะแรกๆล้วนเป็นของชาวต่างประเทศทั้งสิ้น ใน พ.ศ. 2449 จึงมีการจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ของไทยขึ้นเป็นครั้งแรก ชื่อ แบงก์สยามกัมมาจล ทุนจำกั๊ด และเปลี่ยนชื่อเป็นธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด เมื่อ พ.ศ.2482

3 ประเภทของสถาบันทางการเงิน

สถาบันทางการเงินแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

- 1) สถาบันการเงินที่ประกอบกิจการธนาคาร
 - 1.1) ธนาคารกลาง
 - 1.2) ธนาคารพาณิชย์
 - 1.3) ธนาคารเฉพาะ
- 2) สถาบันการเงินที่ไม่ประกอบกิจการธนาคาร

4 ธนาคารกลาง (Central Bank)

ธนาคารกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางและจัดระบบทางการเงินของประเทศ อำนาวยประโยชน์แก่เศรษฐกิจส่วนรวม ปัจจุบันประเทศต่างๆทั่วโลกส่วนใหญ่มีธนาคารกลางเป็นของตนเอง ธนาคารกลางของหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยส่วนใหญ่มีแบบอย่างมาจาก ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bang of England)

ธนาคารกลางของประเทศไทยเริ่มดำเนินการ เมื่อ พ.ศ.2483 ชื่อธนาคารชาติไทย ตั้งอยู่ในพระบรมมหาราชวัง ต่อมาเมื่อ พ.ศ.2485 ได้เปลี่ยนชื่อเป็น ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bang of Thailand หรือเรียกย่อๆ ว่า BOT) ช่วงแรกได้เช่าธนาคารฮ่องกงและเซี่ยงไฮ้ ถนนสีพระยา เป็นที่ทำการชั่วคราวจนถึง พ.ศ.2488 จึงย้ายไปที่วังบางขุนพรหม ต่อมาได้สร้างอาคารสำนักงานขึ้นใหม่ในบริเวณวังบางขุนพรหม เปิดใช้เมื่อ พ.ศ.2525

ธนาคารแห่งประเทศไทย ดำเนินการตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ.2485 มีฐานะเป็นองค์การอิสระอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

- อำนาจหน้าที่ของธนาคารกลาง

- 1) หน้าที่ออกธนบัตร ตามปกติธนาคารกลางของประเทศต่างๆ จะได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ออกธนบัตร เพื่อจะได้ควบคุมปริมาณธนบัตรที่ใช้ให้พอดีกับความต้องการของประชาชนโดยทั่วไปและความต้องการของ

ธุรกิจ โดยมีกฎหมายควบคุมการออกธนบัตรให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน ดังพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501 “มาตรา 30 ให้สินทรัพย์ดังต่อไปนี้เป็นสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ที่จะประกอบขึ้นเป็นทุนสำรองเงินตรา”

ทุนสำรองเงินตรา คือ สินทรัพย์ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นทุนหนุนหลังธนบัตรที่ออกใช้ภายในประเทศ ธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งมีหน้าที่ออกธนบัตร จะต้องมียกทรัพย์เป็นทุนสำรอง ร้อยละร้อย ดังนี้

- 1) ทองคำ
- 2) เงินตราต่างประเทศอันเป็นเงินตราที่พึงเปลี่ยนได้ หรือเงินตราต่างประเทศอื่นใดกำหนดโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ต้องเป็นรูปเงินฝากในธนาคารนอกราชอาณาจักรหรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศ
- 3) หลักทรัพย์ต่างประเทศที่มีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ระบุไว้ในข้อ 2
- 4) ทองคำและสินทรัพย์ต่างประเทศที่นำส่งมอบกองทุนการเงินระหว่างประเทศ
- 5) ใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงิน
- 6) หลักทรัพย์รัฐบาลไทยที่จะมีการชำระหนี้เป็นเงินตราต่างประเทศที่ระบุไว้ในข้อ 2 หรือเป็นเงินบาท
- 7) ตัวเงิน ในประเทศที่ธนาคารแห่งประเทศไทยพึงซื้อ หรือรับช่วงซื้อลดได้ แต่ต้องมีค่ารวมกันไม่เกินร้อยละสิบของจำนวนธนบัตรที่ออก

ทุนสำรองตามข้อ 1 2 3 4 5 6 และ 7 รวมกันต้องเป็นร้อยละร้อยของธนบัตร และต้องมีทุนสำรองตามข้อ 1 2 3 4 และ 5 ไม่น้อยกว่าร้อยละหกสิบ

2) เป็นนายธนาคารของรัฐบาล ธนาคารแห่งประเทศไทยทำหน้าที่เป็นนายธนาคารดังต่อไปนี้

- 2.1) เป็นผู้รักษาเงินฝากของรัฐบาล
- 2.2) เป็นผู้ให้กู้ยืมแก่รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ
- 2.3) เป็นตัวแทนทางการเงินของรัฐบาล

3) เป็นนายธนาคารของธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับอำนาจตามกฎหมายในการควบคุมการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ และดูแลกิจกรรมดังต่อไปนี้

3.1) หน้าที่ในการรับฝากเงิน ธนาคารพาณิชย์จะต้องฝากเงินสดสำรองตามกฎหมายไว้ที่ธนาคารกลาง นอกจากนี้ธนาคารพาณิชย์มักจะฝากเงินสดส่วนที่เกินความจำเป็นต้องใช้ไว้กับธนาคารกลาง

3.2) หักบัญชีระหว่างธนาคาร การที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องฝากเงินสดสำรองตามกฎหมายไว้ที่ธนาคารกลาง เมื่อมีหนี้สินระหว่างธนาคารพาณิชย์ด้วยกัน จึงทำให้ธนาคารกลางมีหน้าที่ช่วยหักกลบนี้อันระหว่างธนาคารพาณิชย์กับธนาคารกลางด้วยกัน

3.3) เป็นผู้ให้กู้ยืมแหล่งสุดท้าย ธนาคารกลางเป็นแหล่งสุดท้ายที่ธนาคารพาณิชย์จะพึ่งได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามฉุกเฉิน เช่น ธนาคารขาดเงิน เงินสดไม่พอจ่าย ธนาคารกลางก็จะให้ธนาคารพาณิชย์กู้ยืม

4) ดำเนินนโยบายทางการเงิน เป็นหน้าที่และบทบาทสำคัญของธนาคารกลางในการควบคุมปริมาณเงินของประเทศให้มีปริมาณที่เหมาะสม โดยใช้มาตรการต่างๆ ในการแก้ปัญหาทางการเงิน

5 ธนาคารพาณิชย์

ธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2522 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายว่า ธนาคารพาณิชย์ คือ ธนาคารที่ประกอบธุรกิจประเภทรับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม เมื่อสิ้นระยะเวลาอัน

กำหนดไว้และใช้ประโยชน์จากเงินนั้นในทางหนึ่งหรือหลายทาง เช่น การให้กู้ยืม การขายหรือเก็บเงินตามตั๋วเงินหรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใดหรือขายเงินตราต่างประเทศ

- ระบบธนาคารพาณิชย์

1) ระบบธนาคารอิสระหรือระบบธนาคารเดี่ยว คือ ธนาคารที่ดำเนินการโดยเอกเทศ แต่ละแห่งเป็นหน่วยงานอิสระที่สำนักงานเพียงแห่งเดียว การดำเนินงานมักทำโดยคนในท้องถิ่น เพื่อบริการคนในท้องถิ่นนั้น

2) ระบบธนาคารสาขา คือ ระบบธนาคารที่มีสาขาของตนตั้งขึ้นในท้องถิ่นทั่วประเทศหรือต่างประเทศ ธนาคารสาขาจะดำเนินงานภายใต้นโยบายของสำนักงานใหญ่

- การบริการของธนาคาร

1) บริการรับฝากเงิน แบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่

1.1) เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประเภทนี้เป็นเงินฝากที่สนับสนุนการออมของผู้ออมรายย่อย ธนาคารจะไม่กำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำที่จะรับฝากแต่ละครั้ง หรือกำหนดไว้ต่ำมาก จึงเป็นบัญชีที่ผู้ออมอาจนำเงินฝากไว้แม้ว่าเป็นจำนวนเล็กน้อย บัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ไม่มีระยะเวลาของการรับฝาก แต่การให้อัตราดอกเบี้ยกับเงินฝากประเภทนี้ต่ำมาก

1.2) เงินฝากประจำ หรือเงินฝากที่มีการกำหนดระยะเวลา เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากจะกำหนดระยะเวลาของการฝากไว้ เช่น ฝากระยะ 6 เดือน 1 ปี 2 ปี เป็นต้น ปกติธนาคารจะกำหนดจำนวนเงินขั้นต่ำที่ธนาคารจะรับฝากสำหรับการฝากแต่ละครั้ง เงินฝากประเภทนี้จะได้อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากประเภทอื่น

1.3) เงินฝากกระแสรายวัน เงินฝากประเภทนี้เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากจะโอนจ่ายเงินในบัญชีของตนให้กับผู้อื่นได้ด้วยการเขียนเช็คสั่งจ่าย ธนาคารจะโอนเงินจำนวนเท่ากับที่ผู้สั่งจ่าย (ผู้เป็นเจ้าของบัญชี) ระบุไว้บนเช็คให้กับผู้ที่นำเช็คมาขึ้นเงิน โดยปกติแล้วธนาคารจะไม่ให้อัตราดอกเบี้ยกับเงินฝากประเภทนี้

2) บริการให้กู้เงิน แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1) เงินให้กู้ เป็นเงินที่ธนาคารให้กู้แก่ลูกค้าเป็นเงินก้อน ลูกค้าผู้กู้จะเบิกเงินไปได้ทั้งจำนวนเพื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของตน

2.2) เงินเบิกเกินบัญชี แตกต่างจากเงินให้กู้ตรงที่ว่าเมื่อผู้กู้ทำสัญญาขอรูปแบบเบิกเงินเกินบัญชีกับธนาคารแล้ว ธนาคารยังไม่ถือว่าผู้กู้เป็นลูกหนี้ของธนาคาร จนกว่าผู้กู้จะใช้จ่ายเงินเกินบัญชีกระแสรายวันที่ตนมีอยู่ กับธนาคารได้เท่ากับจำนวนเงินที่กำหนดไว้ในสัญญา สัญญาเงินกู้นี้เป็นสัญญาที่สะดวก สำหรับผู้ที่ทำการค้าที่บางเวลาต้องใช้เงินจำนวนมาก แต่ต้องการเงินไปใช้เป็นช่วงเวลาไม่นานนัก แต่อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินเบิกเกินบัญชีมักสูงกว่าเงินกู้ประเภทอื่น

2.3) ตั๋วเงินซื้อลด เป็นวิธีการให้เงินกู้เพื่อการค้า โดยธนาคารจะรับซื้อตั๋วเงินที่พ่อค้ารายหนึ่งออกให้กับพ่อค้าอีกรายหนึ่ง ตั๋วเงินนี้เป็นตั๋วเงินที่เกิดขึ้นเนื่องจากการซื้อขายสินค้าซึ่งจะมีการชำระเงินภายหลังแต่พ่อค้าที่ได้รับตั๋วเงินต้องการเงินสดไปใช้ก่อน จะนำตั๋วเงินนี้ไปขายลดต่อให้กับธนาคาร ตั๋วเงินประเภทนี้จะเป็นตั๋วที่มีการชำระเงินตามจำนวนที่ระบุไว้หน้าตั๋วในวันที่ตั๋วเงินครบกำหนด

ตั๋วเงิน ในทางการเงิน หมายถึง ตราสารทางการเงิน ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้กำหนดชนิดของตั๋วเงินออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. เช็ค คือ ตั๋วเงินที่บุคคลหนึ่งสั่งให้ธนาคารจ่ายเงินให้แก่อีกบุคคลหนึ่ง หรือจ่ายให้แก่ตนเองโดยกำหนดจำนวนเงินและเวลาไว้แน่นอน

2. ตัวแลกเงิน คือ ตัวเงินที่บุคคลหนึ่ง ส่งให้บุคคลที่ 2 จ่ายเงินให้กับบุคคลที่ 3 โดยมีวันครบกำหนดใช้เงินและจำนวนเงินที่แน่นอน
3. ตัวสัญญาใช้เงิน คือ ตัวเงินที่บุคคลหนึ่งสัญญาว่าจะใช้เงินแก่บุคคลหนึ่ง ณ วันที่ครบกำหนด โดยระบุจำนวนเงินที่แน่นอน ตัวสัญญาใช้เงินอาจจะระบุดอกเบี้ยหรือไม่ระบุก็ได้

3. การแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศ

4. บริการอื่นๆ ชำระค่าสาธารณูปโภค รับชำระค่าบัตรเครดิตต่างธนาคาร ให้เช่าตู้নিরম্য
บัตรเครดิต บัตร ATM (automatic teller machine)

6. ธนาคารเฉพาะกิจ

ธนาคารเฉพาะกิจ คือ ธนาคารที่จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเฉพาะเรื่องและจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารนั้น ๆ ปัจจุบันประเทศไทยมีธนาคารเฉพาะกิจจำนวน 6 ธนาคารคือ

1) ธนาคารออมสิน (The Government Savings Bank) เป็นธนาคารที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 ธนาคารออมสินเป็นธนาคารของรัฐบาลทำหน้าที่ระดมเงินออม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินออมของผู้ออมรายย่อย ๆ กระจายอยู่ทั่วไปในรูปของเงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำเป็นส่วนใหญ่และยังระดมเงินออมโดยการขายพันธบัตรออมสินและสลากออมสิน เป็นต้น แล้วนำเงินออมมาปล่อยสินเชื่อให้แก่รัฐบาลเป็นส่วนใหญ่ โดยการซื้อพันธบัตรและตัวเงินคลังปล่อยสินเชื่อให้แก่รัฐวิสาหกิจ และหันมาปล่อยสินเชื่อให้แก่ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจและประชาชนทั่วไปเพิ่มขึ้น

2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

(Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives หรือ BAAC)

เป็นธนาคารที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ.2509 โดยมีกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ ประมาณร้อยละ 98 ของทุนเรือนหุ้น ส่วนที่เหลือได้แก่ สหกรณ์การเกษตรและกลุ่มเกษตรกร บริการรับฝากเงินจากประชาชนโดยทั่วไป และให้สินเชื่อระยะสั้นและระยะปานกลางแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ เป้าหมายหลักของธนาคารก็เพื่อส่งเสริมการพัฒนามากเกษตรกรรม ซึ่งครอบคลุมการกสิกรรม การประมง การเลี้ยงสัตว์ การทำนาเกลือและให้สินเชื่อการค้าเงินธุรกิจที่จะเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร

3) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) (Government Housing Bank หรือ GHB)

เป็นสถาบันทางการเงินของรัฐภายใต้การควบคุมของกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2496 ตามพระราชบัญญัติธนาคารอาคารสงเคราะห์ พ.ศ.2496 เพื่อทำหน้าที่ในการจัดหาเงินทุนด้วยการระดมเงินฝากจากประชาชนมาปล่อยสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยแก่ประชาชน ในการซื้อที่ดินหรืออาคารหรือเพื่อสร้าง ซ่อมแซมต่อเติมอาคาร โดยคิดในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

4) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) (The Export – Import Bank หรือ EXIM Bank) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2536 ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออกแห่งประเทศไทย พ.ศ.2536 เพื่อประกอบธุรกิจในการส่งเสริมและสนับสนุนการส่งออก นำเข้าและการลงทุนเพื่อการพัฒนาประเทศ เป็นธนาคารที่ไม่รับฝากเงินจากประชาชนแหล่งเงินทุนได้มาจากทุนประเดิมเพื่อจัดตั้ง เงินกู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย

และจากตลาดในประเทศและต่างประเทศ ให้สินเชื่อแก่ผู้ส่งออกทั้งสกุลเงินบาทและสกุลเงินต่างประเทศ และรับประกันการส่งออกเพื่อลดความเสี่ยง

5) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

(Small and Medium Enterprise Development Bank of Thailand หรือ SME Bank)

เป็นธนาคารที่เปลี่ยนสถานะมาจากบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2545 ตามพระราชบัญญัติธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2545 เป็นสถาบันที่อยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงอุตสาหกรรม จัดตั้งขึ้นโดยทำหน้าที่ให้สินเชื่อเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

6) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (Islamic Bank of Thailand)

จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2545 ตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2545 เป็นสถาบันทางการเงินในกำกับของกระทรวงการคลังดำเนินธุรกิจธนาคารตามหลักของศาสนาอิสลาม ไม่ทำธุรกรรมที่ต้องห้ามตามหลักศาสนา

6. สถาบันการเงินที่ไม่ประกอบกิจการธนาคาร

1) บริษัทเงินทุน (บง.) (Finance Companies) เป็นสถาบันทางการเงินที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดหาทุนเพื่อบุคคลอื่น โดยบริษัทจะกู้ยืมเงินจากประชาชนทั่วไปโดยการออกตั๋วสัญญาใช้เงิน แล้วนำมาปล่อยกู้เพื่อการต่าง ๆ

2) บริษัทหลักทรัพย์ (บล.) (Securities Companies) เป็นสถาบันทางการเงินที่จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัด เพื่อทำหน้าที่ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ต่าง ๆ ได้แก่ การเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์ การค้าหลักทรัพย์ การเป็นที่ปรึกษาการลงทุน ปัจจุบันมีบริษัทจำนวนหลายบริษัทแต่ที่เป็นบริษัทสมาชิกตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีจำนวน 35 บริษัท

3) บริษัทประกันชีวิตและบริษัทประกันภัย (Insurance Companies) เป็นสถาบันเอกชนเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ.2471 ธุรกิจประกันภัย แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- การประกันวินาศภัยเป็นสัญญาเรียกว่า “กรมธรรม์ประกันภัย” ซึ่งผู้รับประกันตกลงจะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้เอาประกัน ตามจำนวนที่รับประกันภัย การประกันวินาศภัยอาจแบ่งออกเป็นหลายประเภท เช่น ประกันอัคคีภัย ประกันภัยทางทะเลและขนส่ง ประกันภัยรถยนต์ เป็นต้น

- การประกันชีวิต เป็นสัญญาเรียกว่า “กรมธรรม์ประกันชีวิต” ซึ่งผู้รับประกันตกลงจะชดใช้เงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้เอาประกันหรือผู้รับผลประโยชน์ ตามที่ตกลงในสัญญา

4) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (Credit Foncier Companies) เป็นสถาบันเอกชนเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2512 โดยมีวัตถุประสงค์ให้กู้ยืมเพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้านและที่ดิน การกู้ยืมจะต้องใช้บ้านและที่ดินค้ำประกัน

5) โรงรับจำนำ (Pawnshops) เป็นธุรกิจการเงินขนาดเล็ก เริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2409 วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั่วไปกู้ยืมโดยการรับจำนำสิ่งของ โรงรับจำนำแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ -

- สถานธนาณเคราะห์ เป็นโรงรับจำนำที่ดำเนินการโดยกรมประชาสงเคราะห์
- สถานธนาณบาล เป็นโรงรับจำนำที่ดำเนินการโดยเทศบาล

6) สถาบันการเงินอื่น ๆ เช่น สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๑ ระดับชั้น ม. ๕	ใบความรู้สรุป เรื่อง การคลังรัฐบาล	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทาญจน์ : ครูผู้สอน
---	--	---

การคลังรัฐบาล

หมายถึง เศรษฐกิจภาครัฐบาลเกี่ยวกับการหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายในกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ส่วนรวมของประเทศ โดยมีรัฐบาลเป็นผู้ดูแลเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายให้เหมาะสมรายรับของรัฐบาล ได้จากเงินต่างๆ 3 ประการ คือ

1. รายได้ของรัฐบาล ประกอบด้วย ภาษีอากร การขายสิ่งของและบริการ รัฐพาณิชย์ และอื่นๆ เช่น ค่าปรับ ค่าภาคหลวง ฤชากร การผลิตเหรัญญาฯ
2. เงินกู้ เงินกู้ของรัฐบาลนั้นมีทั้งกู้ภายในประเทศและกู้จากต่างประเทศ เรียกว่า “หนี้สาธารณะ”
3. เงินคงคลัง คือ เงินที่รัฐบาลมีอยู่แต่ไม่ได้นำออกมาใช้ เงินนี้อาจจะเหลือจากงบประมาณในปีก่อนก็ได้รายได้ส่วนใหญ่ของรัฐบาลมาจากภาษีอากร ในประเทศไทยการเก็บภาษีเงินได้ใช้ระบบก้าวหน้า หมายถึงยิ่งมีรายได้สูงอัตราการเก็บภาษีจะสูงขึ้นเรื่อยๆ (5-37%) การเก็บภาษีแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ
4. ภาษีทางตรง (Direct Tax) คือ ภาษีที่เก็บจากผู้มีรายได้โดยตรงหรือผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สิน เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมรดก ภาษีดอกเบี้ย (เงินฝากประจำ) ภาษีรางวัล ภาษีทะเบียนรถยนต์ / มอเตอร์ไซด์ / เรือ / ปืน ภาษีที่ดิน ภาษีโรงเรียน ภาษีป้าย ภาษีสนามบิน
5. ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) คือ ภาษีที่เก็บจากบุคคลหนึ่งแล้วบุคคลนั้นผลักภาระการเสียภาษีนั้นไปให้อีกบุคคลหนึ่ง แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - ภาษีศุลกากร เป็นภาษีที่เก็บจากการนำเข้าและส่งออกสินค้า
 - ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่เก็บจากการผลิตหรือจำหน่ายสินค้าบางชนิด เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง แก๊ส บุหรี่ สุรา เบียร์ เครื่องดื่ม ยานยนต์ ไฟ ไม้ขีด ปูนซีเมนต์
 - ภาษีสรรพากร เช่น อากรมหรสพ ภาษีมูลค่าเพิ่ม

การกู้เงินของรัฐบาล รัฐบาลมีแหล่งเงินกู้ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

แหล่งเงินกู้ภายในประเทศ คือ ธนาคารแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน ธนาคารพาณิชย์ องค์การ สถาบัน มูลนิธิ บริษัท และประชาชน (มักจะออกมาในรูปของการขายพันธบัตร)

แหล่งเงินกู้ภายนอก คือ องค์การระหว่างประเทศ สถาบันการเงินต่างประเทศ และรัฐบาลต่างประเทศ เงินกู้ภายนอกประเทศจะไม่นำมาใส่งบประมาณรายรับ เพราะการกู้เงินจากต่างประเทศจะต้องมีโครงการไปเสนอแหล่งเงินจะพิจารณาให้กู้ตามโครงการ และจะต้องนำเงินมาใช้เฉพาะในโครงการนั้นๆ เอาไปใช้อย่างอื่นนอกโครงการไม่ได้

รายจ่ายของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของรัฐบาลในการจ่ายเงิน คือ เพื่อเพิ่มผลผลิตทำให้รายได้ประชาชนสูงขึ้นเพื่อสาธารณูปโภคบริการแก่ประชาชน เพื่อรักษาความสงบภายใน และเพื่อใช้ป้องกันประเทศรายจ่ายของรัฐบาล แบ่งออกเป็น 12 ประการ เช่น การเกษตร การศึกษา การสาธารณสุข การรักษาความมั่นคงแห่งชาติ และการรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน และการชำระหนี้เงินกู้ เป็นต้น

งบประมาณแผ่นดิน หมายถึง เอกสารประมาณการเกี่ยวกับรายรับและรายจ่ายของรัฐบาลงบประมาณแผ่นดินนั้นเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการใช้จ่ายของรัฐบาลนั่นเอง ประเทศไทยเริ่มมีงบประมาณแผ่นดินครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 การจัดทำงบประมาณแผ่นดินนั้นเป็นหน้าที่ของรัฐบาล ส่วนผู้ที่อนุมัติการใช้งบประมาณ คือรัฐสภา โดยประกาศออกมาเป็นกฎหมาย เรียกว่า “พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี

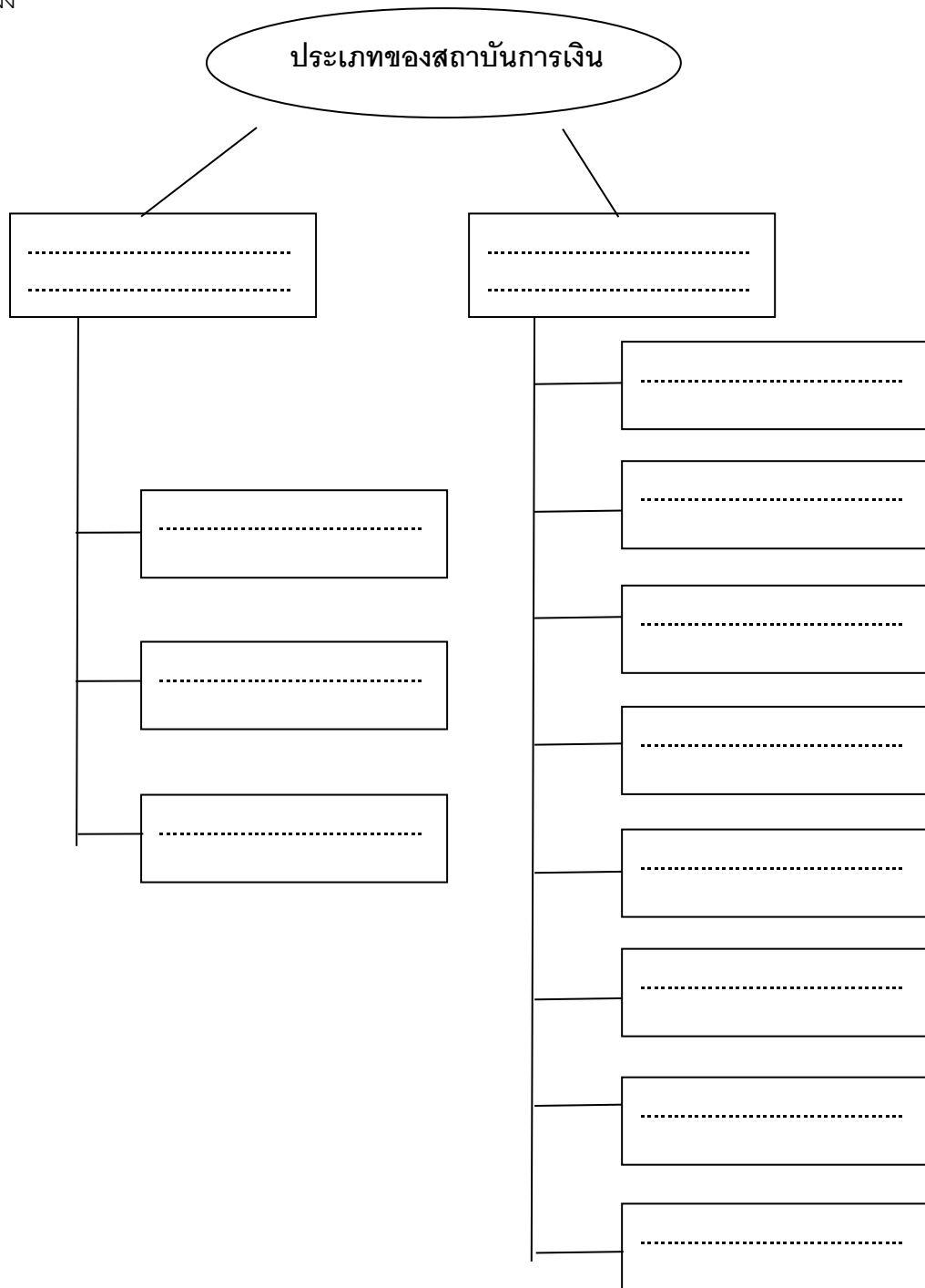
พ.ศ. ...” ปีงบประมาณของประเทศไทยจะอยู่ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป เช่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 จะอยู่ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2548 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2549 เป็นต้น

ลักษณะของงบประมาณแผ่นดิน แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. งบประมาณขาดดุล หมายถึง ยอดรายได้ของรัฐบาลต่ำกว่ายอดรายจ่าย จำต้องนำเอาเงินกู้และเงินคงคลังมาเสริม
2. งบประมาณเกินดุล หมายถึง ยอดรายได้ของรัฐบาลสูงกว่ายอดรายจ่าย
3. งบประมาณได้ดุล (สมดุล) หมายถึง ยอดรายได้ของรัฐบาลเท่ากับยอดรายจ่าย

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๑ ระดับชั้น ม. ๕	ใบงานที่ 1 เรื่อง ประเภทของสถาบันการเงิน	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทาญจน์ : ครูผู้สอน
---	--	---

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกประเภทของสถาบันการเงิน พร้อมยกตัวอย่างสถาบันการเงินในแต่ละประเภทลงใน
แผนผัง

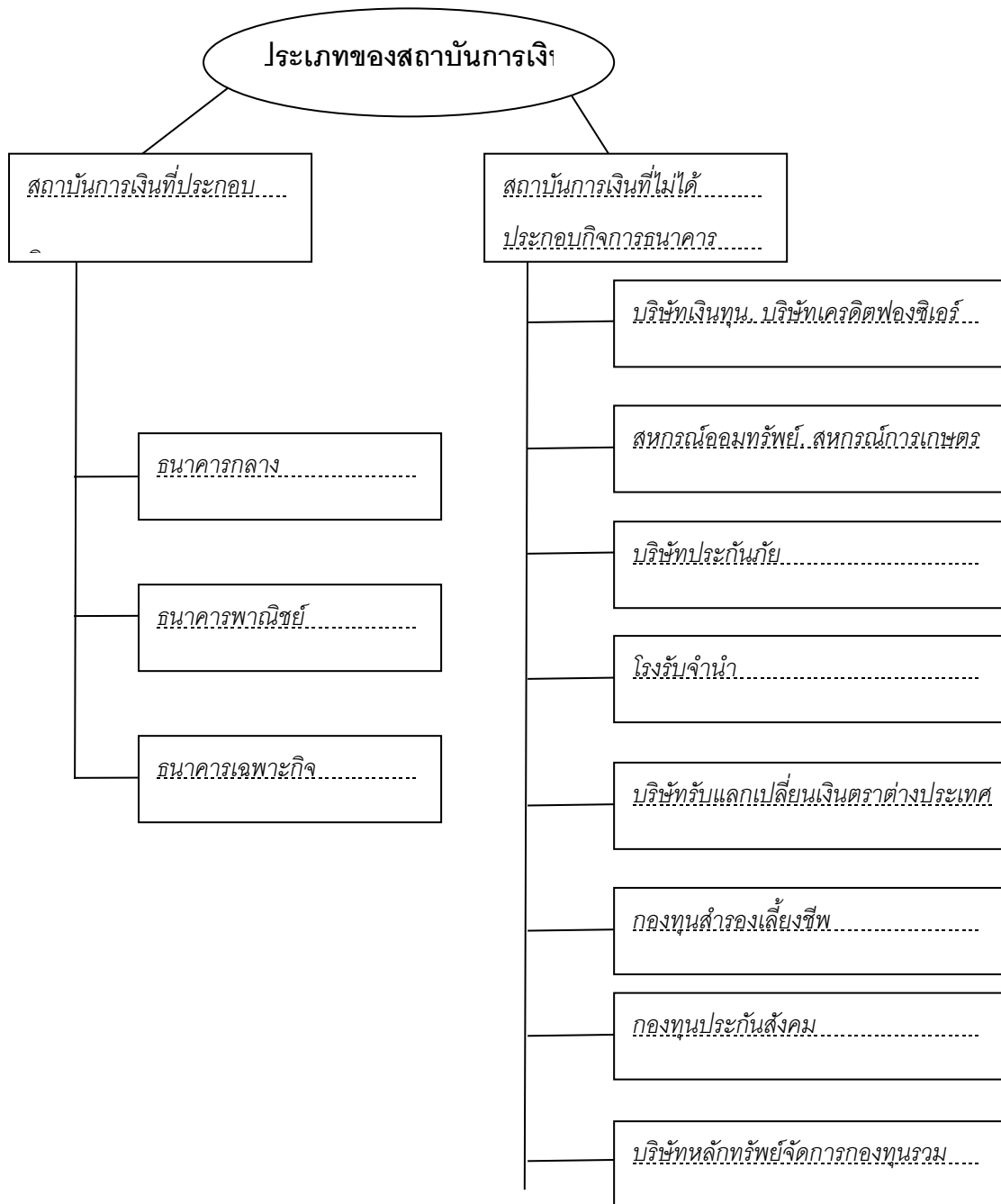

รายวิชาสังคมศึกษา ๔ รหัสวิชา ส ๓๒๑๐๑ ระดับชั้น ม. ๕	ใบงานที่ 2 เรื่อง ภาวะการเงิน	ชื่อ..... เลขที่.....ชั้น..... คุณครูมณฑาทิพย์ : ครูผู้สอน
---	-------------------------------------	--

คำชี้แจง ให้นักเรียนระบุความแตกต่างของภาวะเงินเฟ้อและภาวะเงินฝืด ลงในตารางที่กำหนด

รายการ	ภาวะเงินเฟ้อ	ภาวะเงินฝืด
1. ความหมาย		
2. สาเหตุ		
3. ผลกระทบ		

คำชี้แจง ให้นักเรียนจำแนกประเภทของสถาบันการเงิน พร้อมยกตัวอย่างสถาบันการเงินในแต่ละประเภทลงในแผนผัง

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง ความหมายการคลังสาธารณะ (การคลังรัฐบาล)

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดมิใช่บทบาทหน้าที่ของรัฐบาล
 - ก. ลดช่องว่างของรายได้ให้แคบลง
 - ข. จัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม
 - ค. ยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนให้สูงขึ้น
 - ง. การเพิ่มทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ
2. ข้อใดคือความหมายที่ถูกต้องของกิจกรรมทางเศรษฐกิจของรัฐบาล
 - ก. การเพิ่มรายได้ประชาชาติ
 - ข. การจัดเก็บภาษีอากรของรัฐ
 - ค. การหารายได้ของรัฐเพื่อนำไปใช้พัฒนา ประเทศ
 - ง. การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของ ประเทศ
3. การบริหารการคลังสาธารณะ มีเป้าหมายเพื่อรักษาระดับราคาสินค้าและบริการของประเทศให้มีเสถียรภาพ ควบคุมภาวะเงินเฟ้อหรือเงินฝืด ให้อยู่ในระดับต่ำ หมายถึงข้อใด
 - ก. การมีเสถียรภาพของราคา
 - ข. การกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม
 - ค. การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
 - ง. การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง
4. การคลังของรัฐบาลไม่ครอบคลุมกิจกรรมข้อใด
 - ก. การกำหนดงบประมาณรายจ่ายประจำปี
 - ข. การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
 - ค. การหารายได้จากภาษีอากรและรัฐพาณิชย์
 - ง. การจัดการเกี่ยวกับการก่อหนี้และการชำระหนี้
5. กิจกรรมการคลังของรัฐบาล เกี่ยวข้องกับข้อใด
 - ก. การใช้จ่าย การเก็บภาษีอากร และ การกู้ยืมเงิน
 - ข. การกำหนดอัตราดอกเบี้ย การกู้ยืมเงินและการใช้จ่าย
 - ค. การใช้จ่าย การเก็บภาษีอากร และการกำหนดอัตราดอกเบี้ย
 - ง. การเก็บภาษีอากร การกำหนดอัตรา ดอกเบี้ย และการกู้ยืมเงิน

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง งบประมาณแผ่นดิน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ใน กระดาษคำตอบ

1. งบประมาณแผ่นดิน หมายถึงอะไร

- ก. รายรับทุกชนิดของรัฐบาล
- ข. รายรับเฉพาะส่วนภาษีอากรของรัฐบาล
- ค. รายรับทุกชนิด รวมทั้งเงินกู้ของรัฐบาล
- ง. รายรับทุกชนิด รวมทั้งเงินกู้และรายจ่าย ของรัฐบาล

2. เศรษฐกิจจะขยายตัวมากที่สุดในกรณีใด

- ก. ดุลงบประมาณขาดดุล
- ข. ดุลงบประมาณเกินดุล
- ค. ดุลงบประมาณสมดุล
- ง. ดุลงบประมาณมีขนาดใหญ่

3. งบประมาณรายรับของรัฐบาล ประกอบด้วยอะไรบ้าง

- ก. รายได้ ภาษีอากร เงินกู้
- ข. ภาษีอากร เงินคงคลัง รัฐพาณิชย์
- ค. รายได้ของรัฐบาล เงินกู้ เงินคงคลัง
- ง. ภาษีอากร การขายสินค้าและบริการของรัฐ รัฐวิสาหกิจ

4. ในปีงบประมาณข้อใด รัฐบาลมีรายได้จากภาษีอากร รายได้จากรัฐพาณิชย์และรายได้อื่นๆ รวมกันสูงกว่า งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาลที่ตั้งไว้ เรียกสภาพดังกล่าวว่าอย่างไร

- ก. งบประมาณเกินดุล
- ข. งบประมาณขาดดุล
- ค. เงินคงคลังมีเสถียรภาพ
- ง. บัญชีทุนสำรอง ฯ เพิ่มขึ้น

5. ข้อใด ไม่ใช่ สาเหตุที่รัฐบาลต้องจัดทำงบประมาณแผ่นดินปีหนึ่งปีใดให้เป็นลักษณะ “งบประมาณเกินดุล”

- ก. ชะลอการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
- ข. ลดการใช้จ่ายภาครัฐให้น้อยลง
- ค. ป้องกันและแก้ไขปัญหาเงินเฟ้อ
- ง. กระตุ้นการลงทุนของภาคเอกชน

6. การที่รัฐบาลไทยใช้งบประมาณขาดดุลอย่างต่อเนื่องติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี ทำให้อัตราดอกเบี้ย โดยทั่วไปมีแนวโน้มอย่างไร

- ก. ลดลง
- ข. คงเดิม
- ค. เพิ่มขึ้น
- ง. ไม่เกี่ยวข้องกัน

7. งบประมาณขาดดุลจะทำให้เกิดอะไรขึ้น
- ก. ปริมาณเงินลดลง และอัตราดอกเบี้ยลดลง
 - ข. ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น และอัตราดอกเบี้ยลดลง
 - ค. ปริมาณเงินลดลง และอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น
 - ง. ปริมาณเงินเพิ่มขึ้น และอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น
8. งบประมาณแผ่นดิน ไม่ได้ แสดงอะไร
- ก. แผนการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลในรอบปี
 - ข. การกำหนดระดับรายจ่ายของรัฐบาลในรอบปี
 - ค. บทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจในรอบปี
 - ง. การกำหนดระดับรายได้ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บในรอบปี
9. ข้อใดตรงกับความหมายของงบประมาณเกินดุล
- ก. มูลค่าสินค้าส่งออกมากกว่ามูลค่าสินค้านำเข้า
 - ข. รายรับของรัฐบาลมากกว่ารายจ่ายของรัฐบาล
 - ค. รายรับของรัฐบาลน้อยกว่ารายจ่ายของรัฐบาล
 - ง. ปริมาณเงินไหลเข้าประเทศมากกว่าปริมาณเงินไหลออก
10. ในช่วงเศรษฐกิจตกต่ำ รัฐบาลควรดำเนินนโยบายงบประมาณแผ่นดินแบบใด
- ก. งบประมาณขาดดุล
 - ข. งบประมาณได้ดุล
 - ค. งบประมาณเกินดุล
 - ง. งบประมาณแบบพิเศษ

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง การคลังด้านรายรับ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ใน
กระดานคำตอบ

1. เงินจำนวนใดไม่รวมอยู่ในงบประมาณรายรับของรัฐบาล
- ก. ค่าสัมปทานจากการเก็บรังนก
 - ข. เงินรายได้จากการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
 - ค. เงินช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ
 - ง. เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินในประเทศ
2. ข้อใด ไม่ใช่ ภาษีทางตรง
- ก. ภาษีที่ดิน ภาษีดอกเบี๋ย
 - ข. ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีนํ้ามัน
 - ค. ภาษีเงินได้ ภาษีรถยนต์

ง. ภาษีรายได้ ภาษีเงินรางวัล

3. ถ้ารัฐบาลเรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในลักษณะ ดังนี้

ฐานภาษี (เงินได้)	จำนวนภาษีที่เรียกเก็บ
10,000 บาท	1,000 บาท
20,000 บาท	800 บาท
30,000 บาท	500 บาท

อยากทราบว่ารัฐบาลเก็บภาษีในอัตราแบบใด

ก. อัตราคงที่

ข. อัตราก้าวหน้า

ค. อัตราเหมาจ่าย

ง. อัตราถอยหลัง

4. ถ้ารัฐบาลเรียกเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในลักษณะดังนี้

ฐานภาษี (เงินได้)	จำนวนภาษีที่เรียกเก็บ
10,000 บาท	1,000 บาท
20,000 บาท	3,000 บาท
30,000 บาท	5,000 บาท

อยากทราบว่ารัฐบาลเก็บภาษีในอัตราแบบใด

ก. อัตราคงที่

ข. อัตราก้าวหน้า

ค. อัตราถอยหลัง

ง. อัตราเหมาจ่าย

5. โครงสร้างอัตราภาษีของประเทศไทยในปัจจุบัน ผู้มีรายได้มากต้องจ่ายมาก ผู้มีรายได้น้อยจะเสียน้อย เรียกระบบอัตราภาษีอากรแบบนี้ว่าอย่างไร

ก. อัตราภาษีแบบคงที่

ข. อัตราภาษีแบบลอยตัว

ค. อัตราภาษีแบบถดถอย

ง. อัตราภาษีแบบก้าวหน้า

6. ข้อใด ไม่ใช่ โครงสร้างการคลังด้านรายรับหรืองบประมาณรายรับของรัฐบาล

ก. เงินคงคลัง

ข. งบประมาณและงบประมาณ

ค. รายได้จากภาษีอากรและรัฐพาณิชย์

ง. เงินกู้จากภายในประเทศและต่างประเทศ

7. ภาษีประเภทใดเป็นภาษีทางอ้อม

ก. ภาษีมรดก

ข. ภาษีเงินได้

ค. ภาษีโรงเรือน

- ง. ภาษีศุลกากร
8. ภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลไทยประกาศให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 เป็นภาษีประเภทใด
- ก. ภาษีการค้า
- ข. ภาษีศุลกากร
- ค. ภาษีสรรพสามิต
- ง. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
9. การเก็บภาษีชนิดใดมีส่วนช่วยให้การกระจายรายได้มีความเป็นธรรมยิ่งขึ้น
- ก. ภาษีมรดก
- ข. ภาษีศุลกากร
- ค. ภาษีมูลค่าเพิ่ม
- ง. ภาษีสรรพสามิต
10. จงบอกความสัมพันธ์ระหว่างหนี้สาธารณะและการขาดดุลงบประมาณของรัฐบาล
- ก. ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- ข. เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม
- ค. เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ง. จะมีความสัมพันธ์กันหากมีเงื่อนไข ประกอบ

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง การคลังด้านรายจ่าย

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ในกระดานคำตอบ

1. งบประมาณรายจ่ายของรัฐบาล จำแนกตามลักษณะเศรษฐกิจ พบว่า “ รายจ่ายประจำ ” หรือ **งบปกติ** ในแต่ละปีงบประมาณจะสูงถึงร้อยละ 70 ของงบประมาณรายจ่ายของประเทศทั้งหมดหมายถึงข้อใด
 - ก. เงินชำระหนี้เงินกู้หรือหนี้สาธารณะ
 - ข. งบพัฒนาการศึกษาและความมั่นคงของประเทศ
 - ค. เงินลงทุนทางด้านสาธารณูปโภคและ พัฒนาชนบท
 - ง. เงินเดือน ค่าจ้าง และรายจ่ายสวัสดิการ ของข้าราชการ
2. ในปีงบประมาณ 2549 กระทรวงใดที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณสูงเป็นอันดับที่หนึ่ง
 - ก. กระทรวงศึกษาธิการ
 - ค. กระทรวงมหาดไทย
 - ข. กระทรวงสาธารณสุข
 - ง. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
3. การจำแนกรายจ่ายตามยุทธศาสตร์ในปีงบประมาณ 2549 ยุทธศาสตร์ใดได้รับการจัดสรรงบประมาณมากที่สุด
 - ก. ยุทธศาสตร์การรักษาความมั่นคงของรัฐ
 - ข. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ
 - ค. ยุทธศาสตร์การต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
 - ง. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. งบประมาณรายจ่ายด้านเศรษฐกิจ หมายถึงข้อใด
 - ก. การบริหารงานด้านตุลาการ
 - ข. การบริหารงานด้านการเกษตร
 - ค. การบริหารงานด้านชำระหนี้เงินกู้
 - ง. การบริหารงานด้านสาธารณูปโภค
5. ข้อใด**ไม่ใช่**รายจ่ายเพื่อการบริการชุมชนและสังคม
 - ก. การอุตสาหกรรมและการโยธา
 - ข. การสังคมสงเคราะห์
 - ค. การสาธารณสุข
 - ง. การศึกษา

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง หนี้สาธารณะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ในกระดานคำตอบ

- หนี้สาธารณะเกิดขึ้นเพราะเหตุใด
 - อัตราดอกเบี้ยต่างประเทศต่ำ
 - การออกพันธบัตรรัฐบาลให้ประชาชนซื้อ
 - การกู้ยืมเงินกำลังไม่สามารถผ่อนชำระตามกำหนดให้
 - รายได้ของรัฐไม่เพียงพอกับงบประมาณรายจ่ายที่ตั้งเอาไว้
- หนี้ที่เกิดจากการที่รัฐบาลขายพันธบัตรให้ประชาชนเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายเรียกว่าอะไร
 - หนี้สาธารณะ
 - หนี้รัฐบาลค้าประกัน
 - หนี้งบประมาณแผ่นดิน
 - หนี้ของกระทรวงการคลัง
- ถ้าปี 2540 หนี้สาธารณะต่อประชากร 1 คน เท่ากับ 30,000 บาท แต่ปี 2544 หนี้สาธารณะต่อประชากร 1 คนเท่ากับ 60,000 บาท ข้อใดถูกต้อง
 - เอกชนก่อหนี้เพิ่มขึ้นเท่าตัว
 - รัฐบาลมีพันธะชดใช้หนี้เพิ่มขึ้น
 - ประชาชนต้องจ่ายภาษีในอัตราสูง
 - ประเทศไทยไม่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- การก่อหนี้สาธารณะด้วยเหตุผลใดที่ถือว่ามีประสิทธิภาพ
 - เพื่อปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการ
 - เพื่ออุดหนุนการผลิตภาคการเกษตร
 - เพื่อจัดซื้อสินค้าทุนและเทคโนโลยี
 - เพื่อสร้างโครงสร้างเศรษฐกิจพื้นฐาน
- ข้อใดคือวัตถุประสงค์หลักของประเทศไทยในการกู้เงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศใน พ.ศ. 2540
 - ชดใช้หนี้สาธารณะ
 - กระตุ้นการส่งออก
 - กระตุ้นการใช้จ่ายภายในประเทศ
 - รักษาเสถียรภาพทางการเงินของประเทศ
- การกู้เงินของรัฐบาลจากแหล่งเงินกู้ต่างประเทศเพื่อสร้างสนามบินนานาชาติแห่งใหม่ เป็นการกู้เงินเพื่อวัตถุประสงค์ข้อใด
 - ชดเชยการขาดดุลงบประมาณ
 - ส่งเสริมการจ้างงานภายในประเทศ
 - เร่งรัดการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ
 - ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ

7. การกู้เงินของรัฐบาลเพื่อใช้จ่ายอย่างเร่งด่วนแต่มีความจำเป็นและรัฐบาลไม่มีโครงการรองรับสิ่งเหล่านี้ในกรณีใด
- ก. เศรษฐกิจตกต่ำ
 - ข. เกิดภัยธรรมชาติ
 - ค. สร้างสิ่งสาธารณูปโภค
 - ง. ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว
8. การกู้เงินระยะปานกลางต้องคืนเงินต้นและดอกเบี้ยในช่วงเวลาใด
- ก. 1-2 ปี
 - ข. 1-3 ปี
 - ค. 1-5 ปี
 - ง. 1-7 ปี
9. การกู้เงินระยะยาวรัฐบาลมักนำเงินมาใช้ลงทุนในข้อใด
- ก. สร้างสนามบิน
 - ข. การเกิดภัยธรรมชาติ
 - ค. ชำระหนี้ต่างประเทศ
 - ง. ขดเชยการขาดดุลงบประมาณ
10. ตั้งแต่ พ.ศ. 2546 รัฐบาลไทยมีแนวทางในการกระตุ้นให้ภาคเอกชนใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอย่างไร
- ก. ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม
 - ข. เพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก
 - ค. ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
 - ง. เพิ่มระดับรายได้สุทธิขั้นต่ำที่ต้องนำมาคิดภาษี

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง นโยบายด้านการเงินและการคลังของรัฐบาล

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว ในกระดาษคำตอบ

1. รัฐบาลควรใช้นโยบายการคลังอย่างไร เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจซบเซา
- ก. ใช้จ่ายเท่ากับรายได้ที่จัดเก็บได้
 - ข. ใช้จ่ายสูงกว่ารายได้จากภาษีอากร
 - ค. ใช้จ่ายเท่ากับรายได้ที่จัดเก็บได้และเงินกู้ยืม
 - ง. ใช้จ่ายเท่ากับรายได้จากภาษีอากรและจากรัฐวิสาหกิจ
2. การลดค่าเงินบาท เป็นการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจเพื่อแก้ปัญหาใด
- ก. ภาวะเงินเฟ้อ
 - ข. ภาวะเงินดิ่งตัว
 - ค. ดุลการค้าขาดดุล
 - ง. การกระจายรายได้
3. ข้อใดคือสิ่งที่นิยมใช้ในการวัดภาวะเงินเฟ้อ
- ก. ดัชนีราคาผู้บริโภค
 - ข. ปริมาณเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจ
 - ค. อัตราการหมุนเวียนของเงินในระบบ เศรษฐกิจ
 - ง. อัตราการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และดุลการชำระเงิน

4. การแก้ปัญหาเงินเฟ้อในระยะยาว ทำได้โดยวิธีใด

- ก. ลดอัตราภาษี ลดการใช้จ่ายของรัฐ ลดอัตราดอกเบี้ย
- ข. เพิ่มอัตราภาษี ลดการใช้จ่ายของรัฐ เพิ่มอัตราดอกเบี้ย
- ค. เพิ่มอัตราภาษี เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐ เพิ่มอัตราดอกเบี้ย
- ง. ลดอัตราภาษี เพิ่มการใช้จ่ายของรัฐ ลดอัตราดอกเบี้ย

5. รัฐบาลให้มาตรการทางการคลังในการแก้ปัญหาเงินเฟ้ออย่างไร

- ก. ขึ้นค่าเงินบาท
- ข. ขึ้นอัตราภาษีเงินได้
- ค. ขึ้นเงินเดือนข้าราชการ
- ง. ขึ้นอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

6. ใครที่ได้ผลกระทบจากภาวะเงินเฟ้อมากที่สุด

- ก. ครูที่โรงเรียน
- ข. เจ้าของโรงแรม
- ค. พ่อค้าขายน้ำแข็ง
- ง. แม่ค้าขายข้าวแกง

7. หากมีภาวะเงินฝืดเกิดขึ้นจะทำให้เกิดผลประโยชน์แก่ใคร

- ก. ทำให้พ่อค้าได้เปรียบ
- ข. ทำให้รัฐบาลได้เปรียบ
- ค. ทำให้อำนาจซื้อของเจ้าหน้าที่ขึ้น
- ง. ทำให้อำนาจซื้อของลูกค้าหนี้ดีขึ้น

8. ผลกระทบของภาวะเงินฝืด คืออะไร

- ก. ค่าของเงินเพิ่มสูงขึ้น
- ข. ผู้มีรายได้ประจำเสียเปรียบ
- ค. ราคาสินค้าโดยทั่วไปเพิ่มขึ้น
- ง. ลูกหนี้ต้องชำระหนี้เพิ่มขึ้น

9. มาตรการใดมีส่วนช่วยแก้ปัญหาภาวะเงินฝืดของประเทศได้

- ก. ลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ข. ให้ธนาคารกลางขายพันธบัตรมากขึ้น
- ค. ลดการขาดดุลทางการคลังให้น้อยลง
- ง. ออกระเบียบให้เอกชนลดการกู้เงินจากต่างประเทศ

10. รัฐบาลควรหารายได้เพิ่มขึ้นโดยวิธีใด ถ้าไม่ต้องการให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเดือดร้อน

- ก. ขึ้นค่าปรับประเภทต่าง ๆ
- ข. ขึ้นภาษีเงินได้นิติบุคคล
- ค. ขึ้นภาษีสุรา เบียร์ และเครื่องดื่ม
- ง. ขึ้นราคาสลากกินแบ่งของรัฐบาล

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องที่ 1 ความหมายการคลังสาธารณะ (การคลังรัฐบาล)

1. ง
2. ค
3. ง
4. ข
5. ก

เรื่องที่ 2 งบประมาณแผ่นดิน

1. ง
2. ก
3. ค
4. ก
5. ง
6. ค
7. ง
8. ค
9. ข
10. ก

เรื่องที่ 3 การคลังด้านรายรับ

1. ค
2. ข
3. ง
4. ข
5. ง
6. ข
7. ง
8. ก
9. ก
10. ค

เรื่องที่ 4 การคลังด้านรายจ่าย

1. ง
2. ก
3. ข
4. ข
5. ก

เรื่องที่ 5 หนี้สาธารณะ

1. ง
2. ก
3. ข
4. ง
5. ง
6. ค
7. ข
8. ค
9. ก
10. ค

เรื่องที่ 6 นโยบายด้านการเงินและการคลังของรัฐบาล

1. ข
2. ค
3. ก
4. ข
5. ข
6. ก
7. ค
8. ง
9. ก
10. ข